

Universidad Euskal Herriko
del País Vasco Unibertsitatea

ESCUELA UNIVERSITARIA DE MAGISTERIO DE BILBAO
BILBOKO IRAKASLEEN UNIBERTSITATE ESKOLA

Gradu Amaierako Lana

HAUR HEZKUNTZAKO GRADUA

2014/2015 IKASTURTEA

ADIMEN GAITASUN HANDIKO NESKEN EZAUGARRIAK ETA HAUEI LAGUNTZEKO PROZEDURAK HAUR HEZKUNTZAN: EKARPEN DIDAKTIKOAK.

Egilea: Alba Chávarri Fernández

Zuzendaria: Izaskun Etxebarria Aizpuru

Leioan, 2015eko ekainaren 2an

© 2015, Alba Chávarri

ZUZENDARIAREN ONIRITZIA

EGILEAREN ONIRITZIA

AURKIBIDEA

Sarrera	4
1. Marko teorikoa	5
1.1. Zer dira adimen gaitasun handiak?.....	5
1.2. Adimen gaitasun handiko haurren ezaugarriak Haur Hezkuntzan	8
1.3. Adimen gaitasun handiko neskak.....	10
1.3.1. Adimen gaitasun handiko nesken eta familien ezaugarriak	11
1.3.1.1. Nesken ezaugarriak	11
1.3.1.2. Familien ezaugarriak	13
1.3.2. Nesken arrakasta - porrotean eragina duten faktoreak	14
1.3.2.1. Presio eta estereotipo sozialak.....	14
1.3.2.2. Inguruneko faktoreak eta alderdi kulturalak.....	16
1.3.2.3. Hezkuntza sistemaren bidez jasotzen dituzten mezu kontraesankorrak	16
1.3.2.4. Arrakasta lortu duten emakumeen eredu falta.....	16
1.3.3. Adimen gaitasun handiko neskei laguntzeko prozedurak	16
2. Metodologia	18
3. Lanaren garapena	20
4. Ekarpen didaktikoak.....	21
5. Ondorioak.....	22
6. Erreferentzia bibliografikoak	24
ERANSKINAK.....	31
I. ERANSKINA. Berritzegunera bidalitako gutuna.....	31
II. ERANSKINA. AGHko neskak identifikatzeko eta laguntzeko behaketa-tresna.	32
III. ERANSKINA. Elkarrizketa lanean agertzeko baimen idatzia	37
IV. ERANSKINA. Irakaslearentzako elkarrizketa gida.....	38
V. ERANSKINA. Irakasleari egindako elkarrizketaren ondorioak	42
VI. ERANSKINA. Neska bideoan agertzeko baimen idatzia	44
VII. ERANSKINA. Bideoa sortzeko jarraitutako gidoia	45
VIII. ERANSKINA. Alcagi-ko datuak lanean agertzeko baimen idatzia	52
IX. ERANSKINA. Aupatuz-eko datuak lanean agertzeko baimen idatzia	53

Adimen gaitasun handiko nesken ezaugarriak eta hauei laguntzeko prozedurak
Haur Hezkuntzan: ekarpen didaktikoak.

Alba Chávarri Fernández

UPV/EHU

Adimen gaitasun handiko nesken egoera oso berezia da. Adimen gaitasun handi gisa, oso neska gutxi daude identifikatuta. Horren arrazoia, besteak beste nesken ezaugarriak, portaerak, jasotzen duten hezkuntza eta inguratzen dituen gizartea dira. Hori dela eta, irakasleen lana arlo honetan oso garrantzitsua da. Horrexegatik, lan honen helburua, irakasleei eta familiei laguntzeko ekarpen didaktikoak sortzea izan da. Alde batetik, neska hauen ezaugarriak eta hauei laguntzeko zenbait prozedura azaltzen dituen bideoa sortu da, bestetik, neska hauek identifikatzeko eta laguntzeko behaketa-tresna proposatu da.

Hitz gakoak: Adimen gaitasun handia, Haur Hezkuntza, generoa, ezaugarriak, laguntzeko prozedurak, irakasleak, familia.

La situación de las niñas con altas capacidades es muy especial. Pocas son identificadas con altas capacidades, debido entre otras cosas a ciertas características y conductas que éstas manifiestan, la educación que reciben y a la sociedad que las rodea. Por ello, es muy importante el trabajo del profesorado en este ámbito. Así, el objetivo de este trabajo ha sido crear propuestas didácticas que sirvan de ayuda al profesorado y a las familias. Por un lado, se ha creado un video que explica las características de estas niñas y algunos procedimientos para ayudarlas, por otro, se propone una herramienta de observación con el objetivo de identificar y ayudar a estas niñas.

Palabras clave: Altas capacidades intelectuales, Educación Infantil, genero, características, procedimientos de ayuda, profesorado, familia.

The situation of girls with high intellectual capacities is very special. Few are identified with high capacities due among other things to certain characteristics and behaviours they manifest, the education they receive and the society around them. Therefore, the work of teachers in this field is very important. For that reason, the objective of this project has been to create educational proposals that will help teachers and families. On the one hand, it has been created a video explaining the characteristics of these girls and some procedures to help them, on the other hand, it has been proposed an observation tool in order to identify and help these children.

Key words: High intellectual capacities, pree-school education, gender, characteristics, procedures to help, teachers, family.

Sarrera

Lan honen xedea, gure gizartean oso ezezaguna den adimen gaitasun handiko nesken egoera berezia ezagutaraztea eta lagungarriak izan daitezkeen prozedurak adieraztea da. Era berean, lan honen oinarria Haur Hezkuntzako neskak izango dira. Baina, generoaren gaian sakondu aurretik, adimen gaitasun handiaren inguruan dauden eredu eta haur hauen ezaugarriak aztertuko dira.

Gure gizartean, adimen gaitasun handiko neska kopuru txikia dago identifikatuta. Jasaten duten presio sozialaren eraginez, arrakastari dioten beldurraren eraginez... neskek haien gaitasunak ezkutatzeko joera daukate. Hori dela eta, zaila izaten da haur hauek antzematea. Beraz, zoritxarrez, oraindik ere, gure gizartean adimen gaitasun handiko neskek mutilek bezalako aukerak ez dituztela eta neska hauek arrisku talde bat osatzen dutela baieztatu dezakegu. Horrexegatik, egoera hori ekiditeko, funtsezkoa da neska hauei txikiak direnetik arreta berezia eskaintzea.

Gure hezkuntza sistemak, sarritan ez die adimen gaitasun handiko nesken beharrei era egokian erantzuten. Neska hauek, maiz, inor ohartu gabe pasatzen dira hezkuntza etapa ezberdinetatik. Horrexegatik, lan honetan, neska horiek identifikatzeko helburuz, haien eta haien ingurunearen ezaugarri nabarmenenak aztertuko dira. Era berean, garrantzitsua da Haur Hezkuntzako irakasle moduan neska hauei laguntzeko trebatuta egotea. Hori dela eta, irakasleek haur hauei laguntzeko erabili beharko lituzketen prozedurak aipatuko dira. Lan honen azken xedea, irakasleei zuzendutako eta familientzat erabilgarria izan daitekeen adimen gaitasun handiko neskak identifikatzeko eta neska hauen beharrei erantzuten laguntzeko tresnak proposatzea izango da. Era honetan, irakasleok adimen gaitasun handiko nesken ezaugarriez eta portaerez kontziente izanda eta haur hauen beharrei nola erantzun jakinda, etorkizunari begira haien egoera hobetu daiteke.

Irakasle eta familiei zuzendutako azkeneko tresna horiek lortzeko, egileen ekarpenak eta gure ingurunean adimen gaitasun handiko hurrekin lan egin duen irakasle bati egindako elkarrizketa hartuko dira kontuan. Modu honetan, adituek esandakoa Euskal Herriko irakasle baten esperientziarekin alderatuko da.

1. Marko teorikoa

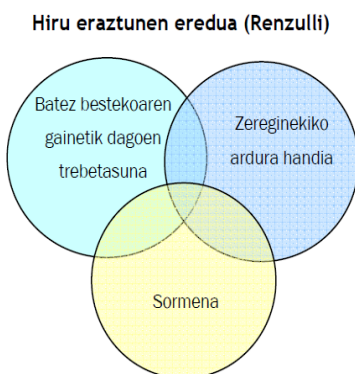
1.1. Zer dira adimen gaitasun handiak?

AGHak¹ zer diren definitzeko eta eredu ezberdinak azaltzeko, hainbat autonomia-erkidegok argitaraturiko gidetan oinarritu naiz. Hauek izan dira kontuan hartu ditudanak: Generalitat Valenciana (2002), Comunidad de Madrid (2007), Eusko Jaurlaritzak (2013). AGHak zer diren azaltzeko, aldagai ezberdinetan oinarritzen diren ereduak daudela hartu behar dugu kontuan:

1) Errendimenduan oinarritutako ereduak:

Hiru eraztunen eredu honetan, haurrak gaitasun egonkorrak izan behar ditu. Gainera, sormena eta motibazioa adimena baino faktore erabakigarriagoak dira. Hiru eraztunen

eredu apurtzaile honen arabera, AGHko haur batek hiru ezaugarri hauek izan behar ditu. Renzulli, J. S. (1978). (*Ikus 1. Irudia*):

- Batez bestekoaren gainetik dagoen trebetasun orokorra eta espezifikoa.
- Sormen handia: pentsamenduaren originaltasuna, berrikuntza gaitasuna...
- Zereginetikiko ardura handia: helburu bat lortzeko iraunkortasuna, berezko motibazioa.

1. Irudia. Hiru eraztunen eredu. Renzulli (1978)

Errendimenduan oinarritzen den beste eredu bat, adimen gaitasun handia eta dohaina bereizten dituen da.

Honen arabera, haurra gaitasun natural batean edo bitan batez bestekoaren gainetik nabarmentzen denean adimen gaitasun handikoa² izango da. Baina, giza jardueraren

¹ Lanaren irakurketa errazteari begira, hemendik aurrera adimen gaitasun handiei erreferentzia egiteko AGH terminoa erabiliko da.

² Adimen gaitasun handikoe: oroimen ona, arretarako ahalmen handia, malgutasun kognitiboa etab. erakusten dute. Eusko Jaurlaritzak (2013).

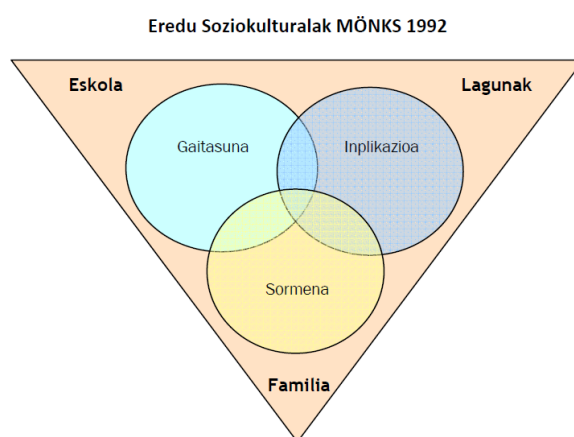
Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

eremu batean edo bitan batez bestekoaren gainetik nabarmenduz gero, dohainduna³ izango da. Gagné, F. (1985).

2) Orientazio soziokulturaleko ereduak:

Eredu honetan, testuinguru sozial eta kulturalari ematen zaio garrantzia. Adimenarekin batera, kanpoko faktoreak dira beharrezkoak: gizartearen euskarria, ingurune suspergarria, zortea une garrantzitsuetan etab. Tannenbaum, A. (1986).

Elkarrekiko mendetasun triadikoaren ereduaren arabera, AGHa fenomeno dinamiko bat da, gizabanakoaren eta haren ingurunearen arteko elkarreaginak sortua. Honetan, Renzullik, J. S. (1978) proposatutako hiru eraztunen ereduari hiru gizarte aldagai gehitzen zaizkio: eskola, lagunak eta familia. Mönks, F. J. (1992). (*Ikus 2. Irudia*).

2.Irudia. Elkarrekiko mendetasun triadikoaren ereduak. Mönks (1992)

3) Gaitasunetan oinarritutako ereduak:

Gaitasunetan oinarritutako ereduari erreparatuz, adimen anizkoitzen teoria arrakastatsua da gaur egun hezkuntza munduan gehien nabarmentzen dena. Adimena, buru-trebetasunen multzoa da, bizitzako gorabeheren eta kulturaren arabera aldatu egiten dena. Adimen mota bakoitza herentzia genetikoaren eta bakoitzaren ezaugarri psikologikoen emaitza da. Zortzi adimen mota aipatzen dira: adimen zinetiko-korporala, logiko-matematikoa, musikala, linguistikoa, espaziala, pertsona barrukoa, naturalista eta pertsona artekoa. Gardner, H. (1984).

³Dohaindunek: arlo jakin batean edo batzuetan errendimendu handia erakusten dute. Eusko Jaurlaritz (2013).

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

Gardnerrek askotan egin die erreferentzia Adimen-Koizientea (AK) neurtzeko testei: ``No sirven, es como poner a alguien un sello en la frente: tú eres listo, tú no. Eso es muy negativo. Es mucho mejor descubrir en qué destaca alguien, qué debe aprender y darle ayuda para ello. Y si no es así, probar otra cosa´´. Gardner , H. (2012).

4) Eredu kognitiboak:

Eredu hauen barnean, teoria pentagonala da gehien nabarmentzen dena. Izan ere, honek, AGHak dituzten pertsonen adimenaren funtzionamendua ulertzen laguntzen du. Honen arabera, pertsona batek AGHak izango dituenean, ezaugarri hauek adieraziko ditu: Sternberg, R. (1986).

- Arrarotasun-irizpidea: ohikoa ez den ezaugarria izatea.
- Bikaintasun-irizpidea: eremu batean edo batzuetan gailentzea.
- Produktibitate-irizpidea: eremu konkretu batean potentzial handia erakustea.
- Frogagarritasun-irizpidea: adimen gaitasun handiak, fidagarriak eta baliagarriak diren proba bat baino gehiagok frogatu behar dituzte.
- Balio-irizpidea: sozialki onartuta eta balioztatuta dagoen dimentsio batean errendimendu handiagoa erakutsi behar du.

Arestian laburki azaldutako eredu hauei erreferentzia egin ostean, adimen gaitasun handiko gaiak ikuspuntu asko dituela ikus dezakegu. Adimen gaitasun handien kontzeptua asko aldatu da historian zehar. Horren ondorioz, ereduak kontzeptu horietan oinarritzen direnez, hauek ere aldatu dira. Hala ere, garrantzitsuena ez da kontzeptu zehatz bat finkatzea, baizik eta adimen gaitasun handiak identifikatzeko eta hauek dituzten pertsoneri erantzun egoki bat emateko baliabide material eta pertsonal nahiko izatea.

1.2. Adimen gaitasun handiko haurren ezaugarriak Haur Hezkuntzan

AGHko umeen ezaugarrien inguruan hitz egiterakoan, eskolatutako haurren % 2k AGHak dituela hartu behar dugu kontuan. Lara, M. (2015). Haur hauek oso talde heterogeneoa osatzen dute. Banakako eta haien inguruarekin erlazionatutako ezaugarri oso ezberdinak dituzte. Silvermanek ⁴ (1992) ezaugarri hauek sintetizatu ditu. Hala ere, guk egile gehiagoren ekarpenak hartu ditugu kontuan. Hona hemen haur hauen ezaugarri nagusiak:

- Jakin-min eta ikasteko gogo handiak dauzkate.
- Berezko motibazioa daukate.
- Ez ohiko energia maila daukate.
- Arrazoi konplexuak emateko gaitasuna daukate.
- Goiztiarrak izan daitezke.
- Hizkuntza oso ondo menperatzen dute. Hiztegi aberatsa erabiltzen dute.
- Epe luzerako oroimen aparta daukate.
- Induktiboki ikasten dute.
- Informazioa oso azkar barneratzen dute. Honek, eskolan aspertzea ekar dezake.
- Kontzentratzeko eta arreta mantentzeko gaitasun handia daukate.
- Pentsamendu sinbolikoa eta abstraktua daukate.
- Sormen handikoak dira.
- Originaltasun eta irudimen handia daukate.
- Zereginak ondo egiteko joera dute. Perfekzionistak dira.
- Jarrera kritikoa dute arauetikiko. Arauen zergatia jakin nahi dute.
- Oso sentiberak dira.
- Umore-sen handia eta sofistikatua daukate. Haien adinarekin bat ez datorrena.
- Inguratzen dituen munduarekiko sentsibilitate eta kezka handiak dauzkate.
- Gaitasun sensorial handia daukate: usainak, zaporeak, ehundurak...

---

⁴ Silverman, L. adimen gaitasunen inguruan ekarpen garrantzitsuak egin dituen autorea da. Azkeneko 35 urteetan AGHko 6000 ume baino gehiago aztertu ditu. Era berean, honek AGHko pertsonak identifikatzeko eta hauen hezkuntzan laguntzeko hainbat metodo sortu ditu.

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

- AGHko haur hauen garapen emozionala ez da erraza. Askotan, haien adin mental eta adin emozionalaren artean alde handia dago. Benito, Y. (1996).

Arestian, haur hauek orokorrean arrakasta dutela eta arlo askotan ohikoa dena baino lehenago garatzen direla aipatu da. Baina hau ez da kasu guztietan horrela izaten. Badira eskola porrota duten AGHko hainbat haur. Hauek, kontzentrazio gutxi, autokontzeptu negatiboa, motibazio eskasa etab. daukate. Era berean, ez dira eskolan onartuak sentitzen eta irakasleek, errendimendua haien ahalmenaren azpitik kokatzen dela diote. Mönks, F. J., eta Ypenburg, I. H. (2010)

Horrekin batera, askotan, ume hauen adimen gaitasunaren eta beste gaitasunen garapenaren artean tarte handia dago. Honi, disinkronia esaten zaio eta barne edo disinkronia sozialak aurki ditzakegu. Terrassier, J. C. (1990)

- Barne disinkroniak: adimen garapenaren eta heltze afektibo eta psikomotoarearen garapen erritmoaren artean dauden ezberdintasunak dira. Hauen artean, adimen-psikomotrizitate, hizkuntza-arrazoiketa eta adimen-afektibitate disinkroniak aurki ditzakegu.
- Disinkronia sozialak: haur goiztiarraren garapenaren barneko arauaren eta ume guztiei egokitutako arau sozialen arteko desfasea da. Askotan, gurasoek, eskolak eta gainontzeko umeek, portaera ``normala`` eskatzen diete haur goiztiarrei. Presio sozial hauek, efektu negatiboak izan ditzakete haurrengan. Hortaz, disinkronia soziala ekiditeko, eskola malguagoa eskaini behar diegula aipatzen da. Terrasier, J. C. (1990).

Era berean, haien adin kronologikoaren eta adin mentalaren artean dagoen ohiko disinkronia aipatu beharra dago. AGHko haurrek, gehienetan, adimen gaitasun bereko lagunak daukate. Azken hauek, haur nagusiagoak edo pertsona helduak izaten dira.

1.3. Adimen gaitasun handiko neskak

Gure gizartean aurkitzen dugun genero bereizketa, AGHko neskengan islatu egiten da. Hauek, bazterketa bikoitza jasotzen dute: emakume bezala eta AGHko neska gisa. Gainera, zoritxarrez, gure hezkuntza sisteman baterako hezkuntza⁵ ez da errealitate bat. Irakasleon papera erabakigarria da baterako hezkuntza honen lorpenean.

AGHko ikasle bezala identifikatutako 10 ikasletik, 7 mutilak dira eta 3 besterik ez neskak. Pérez, L., eta Domínguez, P. (2000). Identifikatzen diren haurretatik % 66,4 mutilak dira eta % 33,6 neskak. Junquera, N. (2015). Gure inguruneari erreparatuz, Aupatuz-en⁶ arabera, elkarteko bazkide diren 200 haurretatik, %75 mutilak dira eta %25 neskak. Alcagi-ri⁷ erreferentzia eginez, elkartea osatzen duten familien % 65 mutilen familiak dira eta % 35 neskenak. Elkarte honek daukan erreferentziazko eskolan, 17 haurren kasuak jarraitzen dituzte, guztiak mutilak izanik. EAEko gaur eguneko datu orokorrei erreparatuz, datu ofizialek, AGHko 218 haur daudela adierazten dute. Hauen artean, % 29,4 neskak dira.⁸ Ministerio de Educación Cultura y Deporte (2015).

AGHko neska horiei, gizarteak estereotipo sozial zehatz batzuk zehazten dizkie. Horrexegatik, sarritan, lortu ahal dutenaren eta gizarteak neskak izateagatik ezartzen dienaren arteko gatazkak sortzen dira. Neska horien identifikazioa egon ezean, oso zaila da behar duten hezkuntza premia zehatzei erantzutea. Hortaz, ezinbestekoa da hauek dituzten ezaugarriak lehenbailehen ezagutzea.

---

⁵ Baterako hezkuntza: ``Hezkuntza metodo bat da, sexuen arteko berdintasunetik eta bazterketa ezetik abiatzen dena``.

Haur Hezkuntzako irakasleon papera erabakigarria da arlo honetan. Alde batetik imitazio ereduak garelako. Eta bestetik, gure gizarteko sexu-genero sistemaren eraginpean gaudelako. Hori dela eta, askotan inkontzienteki, gure jarreraren edo iritzien bidez elementu sexistak transmititzen ditugu. Arabako Foru Aldundia (2014:4); Ortiz, A. (2008).

``La escuela debe hacerse definitivamente coeducadora [...] ya no basta con admitir a las chicas en su seno sin contar con ellas [...] una sociedad que las acoja con justeza en el mundo laboral``. Simón, M^a. E. (2005:6).

⁶ Bizkaian, Gipuzkoan eta Araban AGHko haurren familiek osatutako elkartea.

⁷ Gipuzkoan, AGHko haurrei zuzendutako ekintzak sustatzen dituen elkartea.

⁸ Datu hauek, Hezkuntza Berezia, Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza, Batxilergoa eta Lanbide Heziketari dagozkie.

1.3.1. Adimen gaitasun handiko nesken eta familien ezaugarriak

Jarraian, Haur Hezkuntzako AGHko neskak identifikatzeko, hauen eta familien ohiko ezaugarriak azalduko dira:

1.3.1.1. Nesken ezaugarriak

Haien gaitasunak ezkutatzeko joera: honen ondorioz, identifikatuak izateko zailtasun handia dago. Ezkutaketa hau, sozialki onartuak ez izateko duten beldurratik egiten dute normalean. Honek, haien errendimenduan eragin negatiboa izan dezake.

Talentu eta emetasunaren arteko gatazkak: Neskek haien talentua adieraztearen eta sozialki onartuak izateko behararen arteko gatazkak izaten dituzte. "La mujer no debe ser intelectualmente superior al hombre bajo pena de verse socialmente penalizada" Coriat, A. R. (1990:52). Haien gaitasunak islatzen badituzte, sozialki onartuak ez izateko arriskua daukate. Horrexegatik, izan ahal direnaren eta gizarteak ezartzen dizkien rol tradizionalen arteko gatazkak ematen dira. Ellis, J., eta Willinsky, J. (1999).

Interes txikia matematikak ikasteko: gaitasun nahiko izan arren, neskek orokorrean ez dute interes handia adierazten gai hauek ikasteko. Ezberdintasun hauek txikiak dira haurrak direnean, baina denbora pasa ahala handiago egiten dira. Rodenstein, J. M., Pflieger, L. R., eta Colangelo, N. (1977).

Hau, neskak arlo honetan aitzindariak izatearen beldur direlako eman daiteke. Fox, L. H. et al. (1982).

Autoestimua maila baxua: AGHko neska askok haien gaitasunak errealitatean direna baino baxuagoak kontsideratzen dituzte. Askotan ez dute haien burua gai ikusten eta identifikatuak izateko beldurra sentitzen dute. Bell, L. A., eta Young, V. (1986). Autoestimua⁹ baxu hau, askotan bere buruarekiko duten autokritika maila altuaren

---

⁹ Autoestimua, pertsonak haien buruarekiko adierazten duten balorazio afektibo orokorra da. Balorazio honetan, autokontzeptuak (bakoitzak bere buruari buruz duen irudia) dauka eragina. Axpe, I., Goñi, E., eta Zulaika, L. (2008).

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

ondorio da. Domínguez, P. (2003). Autoestimu baxu honi aurre egiteko, orientazio egokia behar dute haien familia zein irakasleengandik. Benito, Y. (1996). Autokontzeptu¹⁰ negatiboa daukan haur batek, eskola porrota jasotzeko aukera gehiago dauzka. Klein, L. (1992).

Gauzak gainontzekoek nahi duten eran egiteko joera: neskek askotan besteek nahi duten erara egiten dituzte gauzak. Eskolan, egitekoak irakasleei gustua egiteko helburu bakarrarekin egin ohi dituzte. Hau oso argi ikus daiteke adibide honetan: AGHko neska bati pertsona bat marrazteko eskatu zitzaionean, hurrengo erantzun zuen: ``¿Cómo quieres que te haga el dibujo, como lo hace mi seño con tres dedos o como lo hago yo con cinco?'' García, C., eta Benito, Y. (1992:122). Neskek ezagutzak eskuratzen dituzte baina hori ez da haien lehentasuna. Hori dela eta, ez dute ikasten ikasten. Safilios-Rothschild, C. (1987).

Perfekziorako joera handia: hainbat neskek, egiten dituzten gauza guztietan perfektuak izaten saiatzen dira. Horren ondorioz, bere buruari exigentzia handiak eginez, arlo guztietan onenak izaten saiatzen dira. Perfekzionismoaren bilaketa honek, bere buruarekiko arrazoizkoak ez diren helburuak finkatzea eragiten du. Reis, S. (1999).

Arrakastaren beldurra: neska hauetako askok, haien gaitasunak azaleratzen badituzte baztertuak izango direla uste dute. Arrakastarekiko beldur honek, haien gaitasunengan sinesteari ustea eragin dezake. Honek, haien bizitza osoan zehar eragina izan dezake. Gainera, neskek ekintza batean lortzen duten arrakasta zortzarekin lotzeko joera daukate. Porrota lortuz gero, hau handitzeko eta gaitasun faltarekin erlazionatzeko joera dute. Gainera, sarritan akatsak nabarmendu egiten dituzte. Simón, J., eta Feather, N. T. (1973). Hurrengo adibide honetan oso argi ikus daitezke beldur honek izan ditzakeen ondorioak; Marta eta Juanek, 4 urte eta 7 urteko adin mentala zuten. Baina haien ezaugarriak oso era ezberdinean azaleratzen zituzten. Juanek, bere adimen

---

¹⁰ Autokontzeptuak, autoestimuan eragiten du. Hau, norberak bere buruari buruz pentsatzen duena edo daukan irudia da.

HHko haurren autokontzeptuan, pertsona esanguratsuegandik jasotako informazioa da gehien eragiten duena. Haurrek, 2 eta 5 urte dituztenean haien autokontzeptuaren oinarriak ezartzen dira. Autokontzeptua hobetzeari dagokionez, haurren bizitzaren lehenengo urteetan errazagoa izango da. Izan ere, adin honekin ez daukate irizpide propiorik eta gainontzekoek esandakoa izango da haientzat garrantzitsuena. Autokontzeptuaren hobekuntza honetan, Haur Hezkuntzan zeharkako esku hartzea izango da errazena. Hau, konfiantzazko giro bat sortzean datza, non pertsona onartuta sentituko den. Honetan, pertsonen arteko ezberdintasunak ezagutuak eta onartuak izango dira. Axpe, I., Goñi, E., eta Zulaika, L. (2008).

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

gaitasun handia harro erakusten zuen, baina Martak bere gaitasunak ezkututzen zituen. Irakasleak ikasle "normal" bat kontsideratzen zuen Marta, Juan AGHko ikasletzat hartzen zuen bitartean. Silverman, L. (1986).

Beste ikerketa batzuk, AGHko neskek tolerantzia handia dutela adierazi dute. Horrekin batera, neska hauek arduratsuak, malguak, autonomoak eta apalak direla erakutsi dute. Coriat, A. R. (1990),

1.3.1.2. Familien ezaugarriak

AGHko nesken familien ezaugarriek neska hauengan duten eragina erabakigarria dela ikusita, jarraian hauei erreferentzia egingo zaie. HH-ko AGHko nesken portaera batzuk ulertzeko interesgarria izango delakoan, hasteko, arrakasta lortu duten AGHko nesken familien ezaugarriak aipatuko dira. Familia hauen maila ekonomikoa, batz bestekoaren gainetik kokatzen da gehienetan. Era berean, neska hauek haien familiaren sostengua eta estimulazioa izaten dute. Solomon, S. (1999:110): "Cuando había una ocasión en que había una discusión sobre un tema, se nos animaba a tener opiniones y a discutir las y apoyarlas". Horrekin batera, gurasoei erreparatuz, AGHko neska hauen harremana gurasoekin ona izan ohi da. Amari dagokionez, hauek askotan haien garaiko estereotipo sozialak irudikatu dituzte. Baina ez dituzte haien alabak eredu horiek eskuratzera behartu.

Era berean, AGHko nesken familien ezaugarri orokorrei erreparatuz, hainbat ikerketek adierazi dutenez, familia hauetan hezkuntzari garrantzia ematen zaio. AGHko neska hauetako gehienak, alaba bakarrak edo nagusiak direla frogatu da. Familien tamainari dagokionez, gehienek 2 seme-alaba dituzte. Gurasoen adina, berriz, batz bestekoaren gainetik kokatzen da eta familia hauek, hezkuntza maila eta maila sozial altua daukate. Gross, M. U. (1993).

Baina, zoritxarrez, AGHko neska guztien familia egoera ez da era honetakoa. Jarraian, porrota izan duten nesken familiek izan ditzaketan hainbat ezaugarri aipatuko dira: gehiegizko autoritatea familiaren aldetik, gurasoen balioen eta jarreraren arteko inkoherentzia, zoritxarreko giroa familian, muga ekonomikoak, haurren independentzia sustatzeko sostengu eskasa etab. Díaz, E. J. (1998).

Beraz, arestian ikusi ahal izan den familiaren garrantziarekin batera, AGHko neska hauentzat ezinbestekoa da haien gaitasunak kontuan hartzen dituen hezkuntza bat jasotzea. Izan ere, gurasoek eta eskolak haur hauek era egokian orientatzen eta laguntzen badituzte, AGHko nesken egoera hau asko hobetu daiteke. Hori dela eta, arestian aipatutako AGHko nesken eta haien ingurunearen ezaugarri hauek, neskek arlo ezberdinetan daukaten arrakasta edo porrotean eragina daukate. Sarritan, neska hauen arrakasta eskasa, bizitzako etapa ezberdinetan islatzen da. Haurtzaroari erreferentzia eginez gero, hau eskolan haien gaitasunen azpitik jardutean islatu daiteke. Honen ondorioz, ez dute ahal izango luketen guztia lortzen. Horrexegatik, haur hauek laguntzeko, irakasle moduan faktore hauetaz kontzientziazatuta egotea garrantzitsua izan daitekeelakoan, AGHko nesken arrakastan eta porrotean eragina duten zenbait faktore laburki aipatuko dira.

1.3.2. Nesken arrakasta - porrotean eragina duten faktoreak

AGHko nesken egoera hobeto ulertzeari begira, hauen arrakastan edo arrakasta ezan eragina duten faktore ezberdinei erreferentzia egingo zaie. Hauen artean, hurrei askotan transmititzen dizkiegun estereotipo sozialetan zentratuko gara.

1.3.2.1. Presio eta estereotipo sozialak

Gure gizartean, emakumeen inguruko estereotipo ugari daude. Hasteko, guk irakasle moduan askotan hainbat estereotipo dauzkagu barneratuta. Irakasle zein gurasoek estereotipo hauek indartzen dituztenean, AGHaren garapena eragozten dute. Fox, L. H., eta Zimmerman, W. (1988). Era berean, neska hauek gurasoengandik, irakasleengandik, kideengandik, hedabideengandik etab. jasotzen dituzten sozializazio presioen eraginez, haien rol sexualari dagozkion interes eta jarrerak barneratzen dituzte. Presio hauek, neska hauen lorpen eta itxaropenetan dute eragina eta sarritan, eskolan erabiltzen diren material eta tresna ezberdinen bidez indartzen ditugu:

Ipuinak eta filmak: hurrei zuzendutako ipuinen eta filmen bidez, sarritan hainbat rol transmititzen dira: ``las mujeres (...) debemos ser generosas, humildes,

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

calladas... solo así conseguiremos el ansiado premio: un príncipe azul que nos cambiara la existencia''. Osoro, J. (2009:13).

``Blancanieves o Cenicienta colocan a las mujeres y a las niñas en una situación pasiva, en la que el protagonista, generalmente masculino, tiene que realizar diversas actividades para salvarla'' Santamaría, P. (2010). Gaur egun, gero eta autore gehiagok idazten dituzte estereotipo hauek apurtzen dituzten ipuinak.¹¹ Hala ere, gehienetan, eskoletan ipuinak aukeratzeko orduan, baterako hezkuntzaren irizpideari ez zaio lehentasuna ematen. Moreno, M^a. A. (2007).

Jostailuak: sarritan, neskak jostailu mota batzuk erabiltzera bideratzen ditugu. Neskei eskaintzen zaizkien jostailuak, etxeko lanekin eta haurren zaintzarekin erlazionatuta daude. Neskek jolasaren bidez besteen zaintzarekin erlazionatutako baloreak barneratzen badituzte, nagusiak izango direnean txikitik ikasitako horrekin erlazionatutako lanak aukeratu dituzte. Royo, C., eta Fàbregues, S. (2014). Haurrei eskolaurreko etapan jostailu ezberdinak aukeratzeko ahalbidetzen zaienean, mutilek eta neskek berberak aukeratzeko joera dutela baieztatzen da. Baina, etapa horretatik aurrera, presio sozialaren eraginez, aukeraketa horretan ezberdintasun nabarmenagoak ikusten dira. Asociación Mundial de Educadores Infantiles (2006).

Hedabideak: hauek oso erakargarriak dira haurrentzat, baina, sarritan, estereotipoak zuzenean eta era eraginkorrean transmititzen dizkiete. Mutilei zuzendutako iragarkiek, zarata, soinu efektu... gehiago dituzte. Aitzitik, neskei zuzendutako iragarkietan musika leunagoa da, fintasuna eta leuntasuna adierazten duten argazkiak agertzen dira. López, P. (2005).

Hizkuntza: askotan ``nesken jolasak dira'' edo ``mutilek ez dute negarrik egiten'' bezalako esaldiak entzuten dira. Hala ere, euskara gaztelania bezain sexista ez dela aipatu beharra dago. Gaztelaniaz, hizkuntza sexistaren artean nabarmentzen den joera, emakumezkoak eta gizonezkoak aipatzeko gizonezkoen generoa erabiltzea da. Aitzitik, euskaraz, gurasoak, familiak, haurrak eta antzeko termino ez sexistak nagusitzen dira. Alfonso, P., eta Aguado, J. P. (2012).

---

¹¹ Ikus gehiago: Basauriko Udaletxea (2014). *Colección a favor de las niñas de Adela Turín*. 2015-04-26an hartua, hemendik: <http://www.congresoed.org/wp-content/uploads/2014/02/Recomendaciones-de-Publicacionesen-Favor-de-las-ni%C3%B1as.pdf>

Beraz, irakasle bezala barneratuta dauzkagun estereotipoak eta eskolan erabiltzen ditugun tresna ezberdinen bidez transmititzen ditugun estereotipoak aztertu ondoren, ukaezina da gelan hauek transmitituz gero, AGHko nesken egoera oraindik gehiago zailtzen dugula.

1.3.2.2. Inguruneko faktoreak eta alderdi kulturalak

AGHko neska hauen inguruneko faktoreek haien egoeran dute eragina. Maila sozio ekonomiko altuko neskek, arrakasta lortzeko aukera gehiago izaten dituzte maila baxuko neskekin alderatuz. Azken hauek, gehienetan ez dute familiaren orientazioa jasotzen. Hori dela eta, egora zail hauetan bizi diren neska hauek laguntzeko estrategiak beharko genituzke. Reis, S. (1999).

1.3.2.3. Hezkuntza sistemaren bidez jasotzen dituzten mezu kontraesankorrak

Haien gaitasunak garatzerako orduan, alde batetik, haien potentziala garatzera animatzen zaie. Baina bestetik, transmititzen zaizkien estereotipo ezberdinen bidez, aspektu sozialengatik arduratzera bideratzen zaie. Noble, K. D. (1987).

1.3.2.4. Arrakasta lortu duten emakumeen eredu falta

Neskek sozialki haien sexuari egokituta ez dauden ikasketak aukeratzen ez dituztela egiaztatzen duten ikerketak daude. Nahiz eta ikasketa batzuk gustuko izan, azkenean gizarteak haien sexuko rolak kontsideratzen dituenak aukeratzera jotzen dute. Astin, H. S., Harway, M., eta Mcnamara, P. (1976). Era berean, eskolan, arrakasta lortu duten emakumeen eredu gutxi eskaintzen zaizkie.

1.3.3. Adimen gaitasun handiko neskei laguntzeko prozedurak

AGHko neskek bizi duten bereizketa hau aztertuta, ezinbestekoa da gizarte eta hezkuntza sistema neska hauen potentziala estimulatzeko beharraz kontzientziatzea. Horretarako, garrantzitsua izango da neska hauei haien potentziala garatzea ahalbidetzen duten espazio, estrategia eta estiloak eskaintzea. Hau, irakasle eta haien familiaren eskuetan egongo da batez ere. Beraz, neska hauen egoera hobetzeari begira,

irakasleon esku hartzeak daukan garrantzia ikusita, jarraian, AGHko neskei laguntzeko hainbat prozedurei erreferentzia egingo zaie. Horretarako, hainbat autoreen ekarpenak hartu ditugu kontuan: Silverman, L. (1986), Silverman L. (1989), Fox, L. H., eta Zimmerman, W. (1988), Pérez, L. (2002:52), Rodenstein, J. M. eta Glickauf-Hughes, C. (1977), García, C. (1997), Pérez, L., eta López, C. (2007).

1. **Identifikazio goiztiarraren beharra.** Ezinbestekoa da nesken identifikazioa 4 eta 7 urte bitartean egitea, adin horrekin haien talentua zein den asmatzeko aukera gehiago izango baititugu. Gainera, adin horretatik aurrera, neskek haien gaitasunak gutxiesteko joera handiagoa daukate eta identifikazioa askoz zailagoa izango da.
2. **AGHko beste neskekin erlazionatzea.** Antzeko interesak dauzkaten AGHko neskekin erlazionatzea behar dute. Neska hauentzat oso garrantzitsuak izango dira jasotzen dituzten ereduak. Arrakasta duten emakumeekin harremanetan egotea behar dute.
3. **Programa berezietan parte hartzea.** Programa hauetan parte hartzen duten neskak gero eta gehiago izanda, emaitzak egokiagoak direla baieztatu da. Askotan, taldeak mistoak direnean, neskek gutxiago parte hartzen dutela baieztatuta dago. Jarrera hau, huts egitearen beldur direlako edo gainontzekoek haien gaitasunez ohartzearen beldur direlako eman daiteke. Programa hauetan, neskak haien egoeraz kontzientziatzen dituzten elementuak gehitu behar dira.
4. **Matematikako edukiekiko jarrera positiboa.** Matematiketan AGHa daukaten neskek, sarritan, haien arrakasta irakasle baten estimuluarekin lotzen dute.
5. **Eredu femeninoak gehitzea. Lanbide ez estereotipatuak.** Neska hauen aukeraketa profesionalari begira, seguruak senti daitezen, hauen oinarri emozional eta afektiboa indartzen duen esku hartzea egin behar da txikiak direnetik. Neska hauek, ez dutela familia eta lanbidearen artean aukeratu behar ikasi behar dute.
6. **Aita haien bizitzetan sartzea.** Neskak aitaren ereduan oinarritu daitezke haien iritziak sortzeko. Adibidez, aita batek bere alaba edertasunagatik, bere adimenagatik baino gehiago saritzen badu, neska honek bere adimena erakutsiz gero mutilek ez dutela aintzat hartuko uler dezake.
7. **Genero estereotipoak ekiditea.**
8. **Haien independentzia sustatzea.**
9. **Haiengan itxaropen handiak erakustea.** Neska hauengan ditugun itxaropenak eta jarrerak zaindu behar ditugu.

- 10. Ez ditugu AGHko neskak ikusezinak egin behar.** Horretan, eskolak zein familiak ardura handia daukate. Familiaren inplikazioa ezinbestekoa da. Funtsezkoak dira familiari zuzendutako orientabideak.
- 11. Talde txikietan edo indibidualki aholkularitza saioak** egin daitezke. Hauetan, neska hauen interesak eta nahiak aipatu daitezke.
- 12. Neska hauek haien sentimenduak,** beldurrak eta iritziak **adierazten lagundu** behar ditugu. Haur hauek haien kabuz konpontzen diren ustea alde batera utzi behar da. Hezkuntza aldetik esku hartze egoki bat jasotzen ez badute, galdu egingo dira. Ezin dugu ahaztu haur hauek eskola porrota jasan ditzaketela.
- 13. Perfektuak ez direla adierazi** behar diegu. Zentzu honetan Pérez, L. (2002:52): ``enseñar [...] a no ser ``abejas reinas´´¹² [...] haríamos mejor en enseñarlas que es imposible ser perfectas en todo lo que hacen, y que puede que no sean capaces de hacerlo todo bien, no por falta de capacidad, [...] sino por falta de tiempo físico´´.
- 14. Neska hauen ohiko ezaugarrietako bat autoestimua baxua izatea dela kontuan hartuta,** **autoestimua hobetzeko** erabil daitezkeen hainbat jarduera gehitu dira. Arzo, A. (2013).

2. Metodologia

Lanarekin hasteko, gaiaren inguruko literatura zientifikoa aztertu da, gaztelaniazko eremua gehienbat. Hasiera batean, AGHen terminoa, bera azaltzeko dauden ereduak eta haur hauen Haur Hezkuntzako ezaugarriak aztertu dira. Datu orokor horiek ezagutu ostean, AGHko nesken inguruan dauden hainbat ikerketa aztertu dira, neska hauen ezaugarrietan, arrakasta-porrotan eragina duten faktoreetan eta neska hauei laguntzeko prozeduretan sakonduz. Gai honen aukeraketaren arrazoia, AGHko oso neska gutxi identifikatuta daudenez, arazo honen aurrean neurriak lehenbailehen hartu behar ditugunaren ustea izan da. Lanak, irakasleak eta familiak Haur Hezkuntzako adimen

---

¹² ``El perfeccionismo que se da en muchas de estas mujeres dotadas intelectualmente las lleva a querer convertirse en una mujer que es capaz de tener éxito en su trabajo como un hombre, mientras que mantiene simultáneamente su feminidad y su éxito como madre y esposa. Sin embargo para ellas nunca es suficiente. Su perfeccionismo las empuja también a luchar por tener un cuerpo diez, tener la casa reluciente y tener unos hijos perfectos y maravillosos. Llega un momento en que de asfixian porque debido a que no delegan, no pueden con todo y entonces se rompen y acaban por sentirse culpables.´´ Madrid, V. (2011).

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

gaitasun handiko neskek identifikatzeko eta laguntzeko, hauek baliabidez hornitzea du helburu nagusi. Hurrengo hauek dira lanaren bidez lortu nahi diren helburuak:

1. HHko irakasleak adimen gaitasun handiko nesken egoera bereziaz ohartzea.
2. AGHko nesken ezaugarri bereizgarriak aditzera ematea.
3. Irakasleek HHko AGHko nesken eta haien familien berezitasunak ezagutzea.
4. Irakasleek HHko adimen gaitasun handiko neskei laguntzeko prozedurak ezagutzea.
5. HHko irakasleei eta familiei AGHko nesken beharrei erantzuten laguntzeko tresnak proposatzea, bideoa eta behaketa tresna, hain zuzen ere.

Ekarpen didaktikoak sortu aurretik, errealitatea ezagutzeko, AGHko hurrekin lanean diharduen eta arlo honetan formazioa jaso duen irakaslea elkarrizketatu da. Elkarrizketa egin aurretik, honi bere elkarrizketa eta ahotsa lanean agertzeko baimena eskatu zaio (*Ikus III. Eranskina*). Elkarrizketan, aurretik prestatutako gidoia jarraitu da, (*Ikus IV. Eranskina*). Hizketaldia bi ordukoa izan da, grabatu eta ondoren transkribatu egin da. Hori eginda, elkarrizketa horretatik esanguratsuak izan diren hainbat ondorio atera dira (*Ikus V. Eranskina*). Elkarrizketa horretan lortutako ondorio horiek, ekarpen didaktikoak sortzeko erabili dira. Hori egin ostean, Aupatuz eta Alcagi erakundeekin harremanetan jarri gara eta hauek emandako hainbat datu lanean gehitu dira. Horretarako, baimena eskatu zaie (*Ikus VIII. eta IX. Eranskinak*).

Jarraian, HHko AGHko neskek identifikatzea eta laguntzea helburu duten ekarpenak sortzera pasatu da. Lehenengo ekarpena, AGHko nesken ezaugarriak, haien egoeran eragina duten zenbait aldagai eta hobetzeko proposamenak biltzen dituen bideoa izan da. Hori egin aurretik, oinarria izan den gidoi bat prestatu da (*Ikus VII. Eranskina*). Bideoa, haur Hezkuntzako gela bateko neska batean zentratzen da. Hori posible izateko, ikasle honen gurasoei neska bideoan agertzeko baimena eskatu zaie (*Ikus VI. Eranskina*). Neska honek, AGHak ditu baina inor ez da horretaz konturatu. Haur honek gelan adierazten dituen jokaera batzuen bidez, AGHko nesken ezaugarri ohikoenei erreferentzia egiten zaie. Honekin ez da neska hauen ezaugarriak jokabide horien bidez soilik antzeman daitezkeela adierazi nahi. Esanguratsuagoa izan dadin, ezaugarri hauek, gelan egunero eman daitezkeen egoeren bidez islatu dira. Era berean, eskolan neska hauen egoerari kalte egiten dioten hainbat estereotipo sozial agertzen dira. Hauek argazki ezberdinen bidez azaltzen dira. Horrekin batera, irakasle zein familiek hartu ditzaketan hainbat neurri aipatzen dira. Aurreko hauek islatzeko, musika eta irudiak

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

aukeratu dira eta audioa gehitu da (nire ahotsa eta irakaslearen ahotsa). Audioaren bidez ematen diren azalpenak, une horretan agertzen diren argazki eta bideoekin bat etortzen dira. Bideoaren amaieran, AGHko hurrekin lan egin duen irakasleak emandako hainbat gomendio eta Alcagi eta Aupatuz elkarteetako kideek eman dizkiguten hainbat datu agertzen dira. Hauek, pertsona hauen hitzak eta esperientziak irakasle eta familientzat baliagarriak izango direlakoan gehitu dira.

Bigarren ekarpena, HHko irakasleei eta familiei zuzendutako eta bideoan oinarritutako, AGHko neskak antzemateko behaketa tresna izan da. Horren aurretik, orokorrean, AGHko haurrak identifikatzeko baliagarria izan daitekeen galdera-sorta gehitu da. Nik sortutakoa, berriz, AGHko neskak identifikatzea helburu duten hainbat galderetan oinarritzen da. Era berean, neska hauei laguntzeko erabilgarriak izan daitezkeen hainbat prozedura zerrendatu dira. Hauen helburua, irakasleentzat zein familientzat askotan oso zaila den egitekoa erraztea da; neska hauek identifikatzea eta laguntzea, alegia. (*Ikus II. Eranskina*).

3. Lanaren garapena

Gradu Amaierako Lanari hasiera emateko, Unibertsitatean hainbat formazio saio izan genituen kurtsoaren hasieran. Tutorearekin, hasieran taldeka eta ondoren bakarka hainbat bilera izan genituen. Gaia ezagutzeko, hainbat iturri kontsultatzea beharrezkoa izan zen, hasteko, Eusko Jaurlaritzak (2013) adimen gaitasun handien inguruan argitaratutako gida aztertu zen. Hori eginda, AGHko haurren inguruko informazio-saio batera joan nintzen. Gaiaren inguruko informazio orokorra jaso eta aztertu ostean, bakoitzak bere gaia definitu behar izan zuen, hasierako izenburua hau izan zelarik: *Adimen gaitasun handiko nesken teoritik abiatuz, Euskal Herriko errealitateko kasu batzuen azterketa: adimen gaitasun handiko neskak laguntzeko prozedurak*.

Lanaren izenburua eta helburu nagusiak zehaztuta, alde teorikoa osatzera pasatu zen. Autore eta eredu anitzak aztertu ondoren, guzti horiek laburtu ziren. Azterketa teorikoa osatuta, gure inguruneko errealitatearen ikerketa txiki bat egitea zen gure helburua. Ikerketa hori egiteko, AGHko Haur Hezkuntzako nesken irakasleak elkarrizketatzeko helburua genuen. Horretarako, elkarrizketa-gidoi bat sortu zen.

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

Elkarrizketak egin aurretik, Berritzeguneko Eskola Inklusiboko eta Hezkuntza Premia Berezien arduradunari gutun bat bidali zitzaion (*Ikus I. Eranskina*). Honen helburu nagusia, AGHko Haur Hezkuntzako nesken irakasleekin harremanetan jartzea izan zen. Baina, arazo legalak egon zitezkeenez, lana guztiz aldatu behar izan zen. Arazo horri aurre egin behar izateak, lana zaildu eta luzatu egin zuen. Horren ondorioz, irakasleak eta familiak AGHko nesken egoeraz kontzientziatzen dituen eta haur hauek identifikatzen eta haien beharrei erantzuten laguntzen dieten tresnak sortzea erabaki zen. Hori zehaztuta, lanaren helburu berriak eta behin betiko izenburua osatu ziren.

Hori eginda, ekarpen didaktikoak sortu aurretik, AGHko ikasleekin lan egin duen irakasle bati elkarrizketa egitea erabaki genuen. Elkarrizketa horretan bildutako datuen azterketatik, hainbat ondorio atera ziren. Hori egin ostean, Haur Hezkuntzako irakasleei eta familiei zuzendutako ekarpenak sortzera pasatu zen. Alde batetik, AGHko nesken egoera islatzen duen eta hauei laguntzeko hainbat prozedura adierazten dituen bideoa sortu zen. Hasteko, bideoaren gidoia eta materiala zehaztu eta ondoren, bideoaren protagonista aukeratu eta haurren familiari baimena eskatu zitzaion. Azkenik, argazkiak eta bideoak aukeratuta, audioa sartu eta bideoaren muntaia osoa egitera pasatu zen. Bestetik, nik sortutako, AGHko neskek identifikatzea eta laguntzea helburu duen behaketa tresna eta hauei laguntzeko hainbat prozedura gehitu ziren. Hauekin batera, lagungarria izan daitekeelakoan, hainbat adituk proposatutako AGHko haurrak identifikatzeko galdera-sorta gehitu zen.

Lan honi esker, AGHko haurren hainbat berezitasun eta neskek bizi duten egoera eta hauen hainbat ezaugarri eta laguntzeko prozedura ezagutu ahal izan dira. Irakasleei zuzendutako eta familientzat baliagarriak izango diren neska hauek identifikatzeko eta laguntzeko tresnak, haur hauen egoera hobetzeko proposamen ezberdinen parte izango direlarik.

4. Ekarpen didaktikoak

Arestian adierazi dudan bezala, bideoa eta behaketa-tresna bat sortu dira. Ekarpen didaktiko hauen bidez lortu nahi dena, Haur Hezkuntzako etapan AGHko nesken identifikazioa eta laguntza erraztuko duten baliabideak sortzea izan da. Hasiera batean,

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

ekarpen hauek irakasleei zuzentzea pentsatu zen, baina familientzat ere erabilgarriak izan daitezkeela kontuan hartuta, hauei ere zuzentzen zaizkie.

Bideoari dagokionez, hasteko gidoi bat sortu da (*Ikus VII. Eranskina*). Bideo honetan, AGHko nesken ohiko ezaugarriak adierazi dira gela erreal batean kokatutako neskaren istorioaren bidez. Horretarako, haur horien gurasoei eta bereziki protagonista den neskaren gurasoei baimena eskatu (*Ikus VI. Eranskina*) eta hurrei hainbat argazki eta bideo atera zaizkie. Baimena izan arren, haur hauek adin txikikoak izanda, aurpegia estaltzea egokiagoa dela erabaki dugu. Era berean, haur hauen benetako izena asmatutako beste batez ordezkatu da eta haien ahotsak gehitzearen orde, programa berezi batekin sortzea erabaki da. Nesken ezaugarri horiekin batera, AGHko neska hauen egoeran eragina duten zenbait aldagai eta hauek laguntzeko hainbat prozedura aipatzen dira. Bukatzeko, elkarrizketatutako irakasleak aipatutako gomendio batzuk eta Alcagi eta Aupatuz elkarteetatik eskuratutako hainbat datu gehitzen dira. Bideoak 12 minutu inguruko iraupena du eta lanaren amaieran kokatutako CD batean sartu da.

Behaketa tresnari erreparatuz, alde batetik, hainbat autorek proposatutakoak aztertu ostean, interpretatzeko errazena iruditu zaigun Eusko Jaurlaritzak (2013) argitaratutako gidan gehitzen den 3-4 urteko AGHko haurrak antzemateko galdera-sorta gehitu da. Bestetik, AGHko neskak identifikatzen lagundu ditzakeen beste galdera-sorta bat sortu eta hauei laguntzeko erabilgarriak izan daitezkeen hainbat prozedura zerrendatu dira.

5. Ondorioak

- Gaur egun, asko dira identifikatuta ez dauden eta behar duten trataera jasotzen ez duten AGHko neskak. Hau, besteak beste, gizarteak neskengan daukan eraginaren ondorioz ematen da. Sozialki, ez da onartzen neskek arlo batzuetan nabarmentzea. Ondorioz, AGHko neska askok haien gaitasunak ezkutatzera jotzen dute. Hortaz, garrantzitsua izango da neskak gaur egun mutilei dagozkien arlo ezberdinetan sartzea. Neskek mutilek bezalako aukerak izan beharko lituzkete eremu guztietan.

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

- Neskek, hainbat estereotipo barneratzen dituzte txikiak direnetik eta eredu hauek, haien egoera are gehiago zaildu egiten dute. Hori dela eta, oso garrantzitsua izango da erabiltzen ditugun materialak, jostailuak, hizkuntza etab. zaindu eta aztertzea.
- Eskolan, gizartean kargu garrantzitsuak izan dituzten eta arrakasta lortu duten emakume gehiagoren ereduak eskaini beharko genizkieke. Era honetan, haien gaitasunak adierazteko erraztasun handiagoa izango lukete.
- AGHko neska hauek behar duten hezkuntza jasotzeko, haien bizitzaren lehenengo urteetan identifikatzeak garrantzi handia dauka. Hortaz, bideoan, neska hauek adierazten dituzten hainbat portaera eguneroko ekintzen bidez, era argian, islatzen dira. Ekarpen hauek, irakasleak eta familiak identifikazio goiztiar honen garrantziaz kontzientziatzeko eta honetan laguntzeko baliagarriak izan daitezkeela uste dut.
- Irakasleari egindako elkarrizketa aztertuta, neska hauei laguntzeko prozeduren barnean, ezinbestekoa izango da AGHko beste neskekin erlazionatzea. Era honetan, ez dira bakarrik sentituko eta aurrera egin ahal izango dute. Era berean, guraso eta irakasleek neska hauen beharrak ulertuz gero, hauen gaitasunen garapenean asko lagun dezakete.
- Alcagi eta Aupatuz elkarteetako datuak eta gure Autonomia Erkidegoko datuak aztertu ostean, AGHekin identifikatutako neska kopuruaren inguruko datuak oso kezkarriak direla uste dut. Horrexegatik, datuek agerian usten duten arazo honi eta dagoen ezjakintasunari aurre egiteko, gai honen inguruko informazioa zabaltzen hasi beharko ginateke.
- Azkenik esan, lan honek AGHko gaien sakontzeko aukera ematearekin batera, nire ikuspuntua aldatzen lagundu didala. AGHko haurrek osatutako taldea uste nuena baino heterogeneoagoa da. Generoaren arloan, neskek eremu honetan ere jasotzen duten bazterketa aztertu ahal izan dut. Era berean, neska hauek dituzten hainbat portaera aztertzeak, haien egoera ulertzen lagundu dit. Gainera, haur hauek identifikatzeko eta laguntzeko estrategia ezberdinak ezagutzea oso aberasgarria izan da nire etorkizun profesionalari begira, horrexegatik, etorkizunean, ikasle hauek

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

laguntzeko aukera izatea gustatuko litzaidake. Bukatzeko, lan honek, Hezkuntza Premia Bereziak dituzten haurren inguruan gehiago ikastera motibatu nauela aipatzea gustatuko litzaidake.

6. Erreferentzia bibliografikoak

Alfonso, P., eta Aguado, J. P. (2012). *Estereotipos y coeducación*. 2015-04-27an hartua, hemendik:

http://fongdcam.org/manuales/genero/datos/docs/1_ARTICULOS_Y_DOCUMENTOS_DE_REFERENCIA/D_EDUCACION/Estereotipos_y_Coeducacion.pdf

Arabako Foru Aldundia (2014). *Zer da baterako hezkuntza?*. Generoa aisialdian, 2015-04-10ean hartua, hemendik:

http://www.alava.net/IFJ/Adjuntos/pdf/999/folletoJuventud_eus.pdf

Arzoz, A. (2013). Autoestimua lantzeko ariketak Haur Hezkuntzan. 2015-04-23an hartua, hemendik:

<https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZWR1Y2FjaW9uLm5hdmFycmEuZXN8aWthcy1vcmlbnRhemlvYS1ldGEtdHV0b3JldHphfGd4OjZmYTYyZTJhMzlhNWE3ZGI>

Asociación Mundial de Educadores Infantiles (2006, boletín nº 313). Lan honetan: García, R. (2012). La educación desde la perspectiva de género. *Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, (27), 2015-04-10ean hartua, hemendik:

<file:///C:/Users/USER/Downloads/Dialnet-LaEducacionDesdeLaPerspectivaDeGenero-4202732.pdf>

Astin, H. S., Harway, M., eta Mcnamara, P. (1976). Sex discrimination in education: Access to Postsecondary Education. Lan honetan: Fernández Reyes, M^aT. & Sánchez Chapela, M^aT. (2010a). *Cómo saber si mi hijo tiene altas capacidades intelectuales. Guía para padres*. (96. or.). Sevilla: Díada.

Axpe, I., Goñi, E., eta Zulaika, L. (2008). Modificabilidad del autoconcepto. Lan honetan: Goñi, A. (Eds.), *El autoconcepto físico. Psicología y educación*. (149-270. orr.). Madrid: Piramide.

Basauriko Udaletxea (2014). *Colección a favor de las niñas de Adela Turín*. 2015-04-26an hartua, hemendik: <http://www.congresoed.org/wp-content/uploads/2014/02/Recomendaciones-de-Publicacionesen-Favor-de-las-ni%C3%B1as.pdf>

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

Bell, L. A., eta Young, V. (1986). *Impostors, fakes and frauds*. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (183. or.). Salamanca: Amarú.

Benito, Y. (Coord.). (1996). Identificación y evaluación del superdotado de 3 a 5 años. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (37-62. orr.). Salamanca: Amarú.

Benito, Y. (Coord.). (1996). Inteligencia y aceptación social: las mujeres superdotadas. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (175-189. orr.). Salamanca: Amarú.

Comunidad de Madrid (2007). *Respuestas educativas al alumnado con altas capacidades intelectuales*, 2015-02-09an hartua, hemendik:
<http://www.educa2.madrid.org/web/educamadrid/principal/files/9bf7ba19-d0f9-4e95-ae8b-c68bb6b7a824/Libro%20Respuestas%20educativas.pdf>

Coriat, A. R. (1990). *Los niños superdotados. Enfoque psicodinámico y teórico*. (45-60. orr.). Barcelona: Heder.

Díaz, E. J. (1998). Causas del fracaso escolar entre estudiantes superdotados. Perceived factors influencing the academic underachievement of talented students of Puerto Rican descent. *Gifted Child Quarterly*. Lan honetan: López Escribano, M^a. C. (2003). *Análisis de las características y necesidades de las familias con hijos superdotados: propuesta y evaluación de un programa de intervención psicoeducativa en el contexto familiar*. (Tesis inédita de doctorado). (80. or.). Universidad Complutense de Madrid, Madrid, España. 2015-04-04an hartua, hemendik: <http://biblioteca.ucm.es/tesis/edu/ucm-t26461.pdf>

Domínguez, P. (2003). La autoestima en niñas y adolescentes de altas habilidades. Lan honetan: García, R. (2012). La educación desde la perspectiva de género. *Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, (27), 2015-04-10ean hartua, hemendik: <file:///C:/Users/USER/Downloads/Dialnet-LaEducacionDesdeLaPerspectivaDeGenero-4202732.pdf>

Ellis, J., eta Willinsky, J. (1999). (Ed.). *Niñas, mujeres y superdotación: un desafío a la discriminación educativa de las mujeres*. Madrid: Narcea.

Ellis, J., eta Willinsky, J. (1999). *Niñas, mujeres y superdotación: un desafío a la discriminación educativa de las mujeres*. Lan honetan: García, R. (2012). La educación desde la perspectiva de género. *Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, (27), 2015-04-10ean hartua, hemendik: <file:///C:/Users/USER/Downloads/Dialnet-LaEducacionDesdeLaPerspectivaDeGenero-4202732.pdf>

Eusko Jaurlaritz (2013). *Hezkuntza orientabideak. Adimen gaitasun handiko ikasleak.*

Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia: hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila, 2014-12-02an hartua, hemendik: http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_escu_inc/adjuntos/16_inklusibitatea_100/100012e_Pub_EJ_altas_capacidades_e.pdf

Fernández Reyes, M^a. T. eta Sánchez Chapela, M^a. T. (2010a). *Cómo saber si mi hijo tiene altas capacidades intelectuales. Guía para padres.* (96-97. orr.). Sevilla: Díada.

Fernández Reyes, M^a. T. eta Sánchez Chapela, M^a. T. (2010b). *Cómo ayudar a un hijo con altas capacidades intelectuales. Guía para padres.* Sevilla: Díada.

Fominaya, C. (2014ko abenduaren 22an). El sexo de los juguetes: De la princesita cuidadora al guerrero aventurero. *ABC.* 2015-04-28an hartua, hemendik: <http://www.abc.es/familia-padres-hijos/20141222/abci-juguetes-sexo-navidades-201412181720.html>

Fox, L. H. et al. (1982). The study of social processes that inhibit or enhance the development of competence and interest in mathematics among highly able young women. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados.* (183.or.). Salamanca: Amarú.

Fox, L. H., eta Zimmerman, W. (1988). Las mujeres superdotadas. Lan honetan: Freeman, J. (1988) (Dir.). *Los niños superdotados. Aspectos psicológicos y pedagógicos.* (246-168. orr.). Madrid: Santillana.

Gagné, F. (1985). Gaitasuna eta talentua bereizten dituen eredu. Lan honetan: Eusko Jaurlaritz (2013). *Hezkuntza orientabideak. Adimen gaitasun handiko ikasleak.* Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia: hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila, 2014-12-02an hartua, hemendik: http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_escu_inc/adjuntos/16_inklusibitatea_100/100012e_Pub_EJ_altas_capacidades_e.pdf

García, C. (1997). Género y superdotación: las mujeres superdotadas. Lan honetan: Martín, C. (1997) (Coord.), *Superdotados problemática e intervención.* (117-133. orr.). ES: Universidad de Valladolid. Secretariado de publicaciones E I.

García, C., eta Benito, Y. (1992). Género y superdotación: las mujeres superdotadas. Lan honetan: Martín, C. (1997) (Coord.), *Superdotados problemática e intervención.* (122. or.). ES: Universidad de Valladolid. Secretariado de publicaciones E I.

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

- García, R. (2012). La educación desde la perspectiva de género. *Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, (27), 2015-04-10ean hartua, hemendik: <file:///C:/Users/USER/Downloads/Dialnet-LaEducacionDesdeLaPerspectivaDeGenero-4202732.pdf>
- Gardner, H. (1984). Adimen anizkoitzen eredua. Lan honetan: Eusko Jaurlaritza (2013). *Hezkuntza orientabideak. Adimen gaitasun handiko ikasleak*. Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia: hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila, 2014-12-02an hartua, hemendik: http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_escu_inc/adjuntos/16_inklusibitatea_100/100012e_Pub_EJ_altas_capacidades_e.pdf
- Gardner, H. (2012). Lan honetan: De Jorge, J. (2012ko uztailaren 16a). El padre de la teoría de las inteligencias múltiples advierte de que las sociedades desperdician el talento. *ABC*. 2015-03-11n hartua, hemendik: <http://www.abc.es/20111026/ciencia/abci-entrevista-howard-gardner-201110260157.html>
- Generalitat Valenciana (2002). *Orientaciones para la Evaluación Psicopedagógica del Alumnado con Altas Capacidades*, 2015-02-19an hartua, hemendik: http://www.cece.gva.es/eva/docs/programas_exp/evaluacion_alumnado.pdf
- Gross, M. U. (1993). AGHko 40 haurren ikasketa kualitatiboa. Exceptionally Gifted Children. Lan honetan: López Escribano, M^a. C. (2003). *Análisis de las características y necesidades de las familias con hijos superdotados: propuesta y evaluación de un programa de intervención psicoeducativa en el contexto familiar*. (Tesis inédita de doctorado). (73-74. orr.). Universidad Complutense de Madrid, Madrid, España. 2015-04-04an hartua, hemendik: <http://biblioteca.ucm.es/tesis/edu/ucm-t26461.pdf>
- Junquera, N. (2015eko apirilaren 1ean). Ser superdotado en Andalucía y no en Cataluña. *El país*. 2015-04-21ean hartua, hemendik: http://politica.elpais.com/politica/2015/03/31/actualidad/1427824793_300481.html
- Klein, L. (1992). *Self-concept enhancement, computer education and remediation: a study of the relationship between a multifaceted intervention program and academic achievement*. Tesis doctoral. Universidad de Pensilvania. Lan honetan: Axpe, I., Goñi, E., eta Zulaika, L. (2008). (16. orr.). Modificabilidad del autoconcepto.
- Lara, M. (2015eko apirilaren 12an). El 2% de los escolares de la provincia tiene alta capacidad. *El mundo*. 2015-04-21ean hartua, hemendik: <http://www.elmundo.es/andalucia/2015/04/12/552a51dc268e3e3a578b456e.html>
- López Escribano, M^a. C. (2003). *Análisis de las características y necesidades de las familias con hijos superdotados: propuesta y evaluación de un programa de intervención psicoeducativa en el contexto familiar*. (Tesis inédita de doctorado). Universidad Complutense de Madrid, Madrid, España. 2015-04-04an hartua, hemendik: <http://biblioteca.ucm.es/tesis/edu/ucm-t26461.pdf>

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

López, P. (2005). *Representación, estereotipos y roles de género en la programación infantil*. 2015-04-27an hartua, hemendik: <http://www.pilarlopezdiez.eu/pdf/RepreEstereoRoles.pdf>

Madrid, V. (2011). *Mujeres superdotadas*. 2015-04-26an hartua, hemendik: <http://www.elmundodelsuperdotado.com/Documentos/Mujeres%20Superdotadas%20Revista%20Clara%20Abril%202011.pdf>

Ministerio de Educación Cultura y Deporte (2015). D7.13 Alumnado con altas capacidades intelectuales por enseñanza y sexo. Lan honetan: *Las cifras de la Educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015*. 2015-05-07an hartua, hemendik: <http://www.mecd.gob.es/dms/mecd/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/educacion/indicadores-publicaciones-sintesis/cifras-educacion-espana/2015/D7.pdf>

Mönks, F. J. (1992). Elkarrekiko mendetasun triadikoaren eredu. Lan honetan: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia: hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila, 2014-12-02an hartua, hemendik: http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_escu_inc/adjuntos/16_inklusibitatea_100/100012e_Pub_EJ_altas_capacidades_e.pdf

Mönks, F. J., eta Ypenburg, I. H. (2010). Superdotados con bajo rendimiento / fracaso escolar. Lan honetan: *El superdotado: Guía para padres y profesores*. (67-71. orr.). Barcelona: Medici.

Moreno, M^a. A. (2007). Consejería de Educación del Principado de Asturias. *Coeducamos: sensibilización y formación del profesorado. Analizar el sexismo es el paso hacia una sociedad más justa*. 2015-04-27an hartua, hemendik: <http://www.oei.es/genero/documentos/docentes/Coeducamos.pdf>

Noble, K. D. (1987). The dilemma of the gifted woman. Lan honetan: Benito, Y. (Coord.). (1996). *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (184. orr.). Salamanca: Amarú.

Ortiz, A. (2008). La coeducación en la educación infantil. *Innovación y experiencias educativas*, (10), 2015-04-25ean hartua, hemendik: http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_10/ANA_ORTIZ_1.pdf

Osoro, J. (2009). Emakunde: cuentos infantiles y roles de género: *oinetakoa beirazkoa izan ez balitz*, 2015-03-30ean hartua, hemendik: http://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/sen_revista/es_emakunde/adjuntos/emakunde75.pdf

Pérez, L. (2002). Mujeres superdotadas y sociedad: del ``burka`` al síndrome de abeja reina. *FAISCA revista de altas capacidades*, (9), 2015-03-30ean hartua, hemendik: <file:///C:/Users/USER/Downloads/Dialnet-MujeresSuperdotadasYSociedad-2476359.pdf>

- Pérez, L., eta Domínguez, P. (2000). Educar hijos inteligentes. Superdotación, familia y escuela. Lan honetan: Eusko Jaurlaritza (2013) Hezkuntza orientabideak. *Adimen gaitasun handiko ikasleak*. Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. 2014-12-02an hartua, hemendik: http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_escu_inc/adjuntos/16_inklusibitatea_100/100012e_Pub_EJ_altas_capacidades_e.pdf
- Pérez, L., eta López, C. (2007). El problema de las niñas con alta capacidad. Lan honetan: Pérez, L., eta López, C. (Ed.) *Hijos inteligentes, ¿educación diferente?* (207-223. orr.). Madrid: San Pablo.
- Reis, S. (1999). Necesidades especiales de las niñas y mujeres muy inteligentes. Lan honetan: Ellis, J., eta Willinsky, J. (ed.). (1999). *Niñas, mujeres y superdotación: un desafío a la discriminación educativa de las mujeres*. (61-76. orr.). Madrid: Narcea.
- Renzulli, J. S. (1978). Hiru eraztunen eredua. Lan honetan: Eusko Jaurlaritza (2013). *Hezkuntza orientabideak. Adimen gaitasun handiko ikasleak*. Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia: hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila, 2014-12-02an hartua, hemendik: http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_escu_inc/adjuntos/16_inklusibitatea_100/100012e_Pub_EJ_altas_capacidades_e.pdf
- Rodenstein, J. M., eta Glickauf-Hughes, C. (1977). Career al lifestyle determinants of gifted women. Lan honetan: Martín, C. (Coord.), (1997). *Superdotados problemática e intervención*. (127. or.). ES: Universidad de Valladolid. Secretariado de publicaciones E I.
- Rodenstein, J. M., Pflieger, L. R., eta Colangelo, N. (1977). Career development of gifted women. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (182.or.). Salamanca: Amarú.
- Royo, C., eta Fàbregues, S. (2014). Lan honetan: Fominaya, C. (2014ko abenduaren 22an). El sexo de los juguetes: De la princesita cuidadora al guerrero aventurero. *ABC*. 2015-04-28an hartua, hemendik: <http://www.abc.es/familia-padres-hijos/20141222/abci-juguetes-sexo-navidades-201412181720.html>
- Safilios-Rothschild, C. (1987). Les diferències, segons el sexe, en la socialització i l'educació dels nens petits i les seves conseqüències en l'elecció dels estudis i els seus resultats. Lan honetan: C. Martín Bravo (Coord.), *Superdotados problemática e intervención*. (119. or.). ES: Universidad de Valladolid. Secretariado de publicaciones E I
- Santamaría, P. (2010eko apirilaren 9an). Igualdad tacha de <<sexistas>> los cuentos clásicos de Disney. *ABC*. 2015-04-25ean hartua, hemendik: <http://www.abc.es/20100408/sociedad-/igualdad-guia-201004081205.html>
- Silverman, L. (1986). What happens to the gifted girl?. Lan honetan: Pérez, L., eta López, C. (Ed.) *Hijos inteligentes, ¿educación diferente?* (218. or.). Madrid: San Pablo.

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

- Silverman, L. (1986). What happens to the gifted girl? . Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (179.or.). Salamanca: Amarú.
- Silverman, L. (1989). Reclaiming lost giftedness in girls. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (182-188. or.). Salamanca: Amarú.
- Silverman, L. (1992). Counseling the gifted and talented. Lan honetan: Martín, C. (Coord.), *Superdotados problemática e intervención*. (121. or.). ES: Universidad de Valladolid. Secretariado de publicaciones E I.
- Simón, J., eta Feather, N. T. (1973). Causal attribution for success and failure university examinations. Lan honetan: Benito, Y. (1996), *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. (177. or.). Salamanca: Amarú.
- Simón, M^a. E. (2005). *Entre desigualdades y diferencias*. 2015-04-26an hartua, hemendik:http://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/nahiko_materi_alak/eu_ponencia/adjuntos/ELENA%20SIMON%20Entre%20desigualdades%20y%20diferencias.pdf
- Solomon, S. (1999). Características necesarias y suficientes. Voces de mujeres eminentes. Lan honetan: Ellis, J., eta Willinsky, J. (ed.). (1999). *Niñas, mujeres y superdotación: un desafío a la discriminación educativa de las mujeres*. (110-111. orr.). Madrid: Narcea.
- Sternberg, R. (1986). Teoría Pentagonal Implícita. Lan honetan: Comunidad de Madrid (2007). *Respuestas educativas al alumnado con altas capacidades intelectuales*, 2015-02-09an hartua, hemendik:
<http://www.educa2.madrid.org/web/educamadrid/principal/files/9bf7ba19-d0f9-4e95-ae8b-c68bb6b7a824/Libro%20Respuestas%20educativas.pdf>
- Tannenbaum, A. (1986). Modelos socioculturales. Lan honetan: Generalitat Valenciana (2002). *Orientaciones para la Evaluación Psicopedagógica del Alumnado con Altas Capacidades*, 2015-02-19an hartua, hemendik:
http://www.cece.gva.es/eva/docs/programas_exp/evaluacion_alumnado.pdf
- Terrassier, J. C. (1990). La disincronía. Creatividad y rigidez de la escuela frente al derecho a la diversidad. Lan honetan: Benito, Y. (Coord.). (1996). *Desarrollo y educación de los niños superdotados*. Salamanca: Amaru.

ERANSKINAK

I. ERANSKINA. Berritzegunera bidalitako gutuna

Alba Chávarri
Fernández

2015eko apirilaren 8an

Lorea Aretxaga, Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza saileko Berritzegune Nagusiko Eskola Inklusiboaren eta HPBen arloko arduraduna, agur t´erdi:

Alba Chávarri Fernández naiz, 72319654H NAN zenbakia duen, UPV/EHUko Bilboko Irakasle Eskolako laugarren mailako Haur Hezkuntzako ikaslea. Momentu honetan Gradu Amaierako Lana egiten dihardut, lanaren tutorea Izaskun Etxebarria irakaslea dudalarik. Gutun honen bidez, lan hau aurrera eramateko, zuzentzen naiz zuregana.

Nire Gradu amaierako lanaren gaia adimen gaitasun handiko haurrak dira, generoaren gaia, hain zuzen ere. Adimen gaitasun handiko nesken inguruan hainbat adituk esandakoa aztertu dut. Azterketa hau egin ostean, Euskal Herriko zenbait eskolako egoerak ezagutu beharko nituzke. Horretarako, AGHko nesken Haur Hezkuntzako irakasle batzuk elkarrizketatzeko, hauekin kontaktuan jartzea ahalbidetzea eskatu nahiko nizuke, betiere ekarpen baikorrak eskaintzeko asmoz.

Honekin batera, irakasleei bidaltzeko prestaturiko gutuna bidaltzen dizut. Era berean, elkarrizketa horietan eskuratutako datuak konfidentziasun osoz eta helburu akademikoekin soilik erabiliko ditudala zin dagit. Nire Gradu Amaierako Lana eta elkarrizketa horietatik lortutako emaitzak zein ondorioak zure eskura jarriko ditudala aldeztatik jakinarazi nahiko nuke. Besterik gabe, aldeztatik eskerrak emanez, zure erantzunaren zain egongo naiz.

Adeitasun osoz,

Alba Chávarri Fernández

txabbarri.alba@hotmail.com

Tel: 616773919

II. ERANSKINA. AGHko neskak identifikatzeko eta laguntzeko behaketa-tresnak.**AGH-KO HAURRAK (3-4 URTE) ANTZEMATEKO GALDERA SORTA**

Iturria: Eusko Jaurlaritz (2013). Hezkuntza orientabideak. Adimen gaitasun handiko ikasleak.

Jarraian aurkezten dugun galdera-sortan, zenbait esaldiren bidez deskribatzen dira haurraren jokabideak edo haurrak lortutako ikasketak. Esaldi bakoitzaren erantzun-eskalaren bidez, irakasleak jokabidea nola hautematen duen adierazi nahi da.

1 balioak esan nahi du jokabidea oso gutxitan ikusten dela edo inoiz ez dela ikusi; 4 balioa, berriz, maila maximoari dagokio.

Eman puntuak, jokabide bakoitzari dagokion balioa adieraziz:

Informazioa azkar buruan gorde eta bereganatzen du.	1	2	3	4
Kontzeptualizatzeko erraztasuna du (bere adinerako jasoak diren kontzeptuak bereganatzea).	1	2	3	4
Hiztegi zabala erabiltzen du.	1	2	3	4
Bere adinerako konplexuak diren gaiei buruzko informazio asko du.	1	2	3	4
Azalpenak azkar ulertzen ditu.	1	2	3	4
Ikasketarekiko jarrera aktiboa erakusten du.	1	2	3	4
Inguruan duenari buruzko jakin-mina du eta galdera asko egiten ditu.	1	2	3	4
Sormenez eta irudimenez egiten ditu lanak.	1	2	3	4
Bakarrik lan egiteko eta jolasteko joera du.	1	2	3	4
Taldea antolatzeko joera du.	1	2	3	4
Umore-sena du.	1	2	3	4
Kontzentrazio-aldi luzeak ditu.	1	2	3	4
Saiatua da interesatzen zaizkion lanak egiteko, amaitzen duen arte.	1	2	3	4
Perfekzionista da.	1	2	3	4
Ohiko jardueretan aspertzen da eta ez ditu egin nahi.	1	2	3	4
Hizkuntza aberatsa eta zehatza erabiltzen duenez, sasijakintsutzat har daiteke.	1	2	3	4

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

Ezohizko erantzunak ematen ditu proposatutako problemak ebazteko.	1	2	3	4
Bere adinekoek ez dute ondo onartzen.	1	2	3	4
Interesatzen zaizkion jardueretan soilik erabiltzen du bere gaitasuna, eta beste jardueretan, errendimendu baxua du.	1	2	3	4
Adin handiagoko lagunekin jolastea nahiago du.	1	2	3	4
Helduen jarduerak egitea nahiago du.	1	2	3	4
Azkar aspertzen da.	1	2	3	4
Gauzak nola eginda dauden eta nola funtzionatzen duten jakin nahi du.	1	2	3	4
Ohiz kanpoko oroimena du.	1	2	3	4
Denbora-tarte luzeetan jar dezake arreta.	1	2	3	4
Goiz hasten da hitz egiten.	1	2	3	4
Zenbait gauza zuzenean ikasten ditu, inork irakatsi gabe.	1	2	3	4
Askotariko interesak ditu.	1	2	3	4
Iritzi positiboa du bere buruaz.	1	2	3	4
Lan egiteko gaitasun handia eta neke-maila txikia ditu.	1	2	3	4
Oso lehiakorra da.	1	2	3	4
Harreman ona du helduekin.	1	2	3	4
Jolasetan lidergoa du.	1	2	3	4
Garapenaren zenbait arlotan, heldugabe jokutzen du.	1	2	3	4
Gauzen arteko transferentziak edo loturak erraz aurkitzen ditu.	1	2	3	4
Jolasak asmatzea gustatzen zaio.	1	2	3	4
Objektu mekanikoak muntatu edo desmunta ditzake.	1	2	3	4
Haserrealdiak eta kasketak ditu edozein eragozpenen aurrean.	1	2	3	4
Bere sentimenduez jabetzen da, bai eta besteenez ere.	1	2	3	4
4 piezako buru-hausgarri bat egin dezake.	1	2	3	4
Idatzitako zenbait letra eta zenbaki ezagutzen ditu.	1	2	3	4
Zenbaki bat ezagutzen du erlojuaren esferan edo egutegiko orrian.	1	2	3	4
Zirkulu, karratu eta triangelu bana kopiazen du.	1	2	3	4

5 objektura arte batzen ditu (3+2. 4+1...)	1	2	3	4
Lau zifra gogoratzeko gai da.	1	2	3	4
3, 4 edo 5 objektu ematen ditu, eskatzen zaionaren arabera.	1	2	3	4
Badaki hiru sagar baditu eta lagun bati bat ematen badio bi geratzen zaizkiola (kenketa).	1	2	3	4
Bi objekturen arteko aldeak aipatzen ditu: kolorearen, formaren edo materialaren arabera.	1	2	3	4
Irudi osatu gabe bat ikusita, zer falta den esaten du.	1	2	3	4
Autonomo eta independente goiztiarra da.	1	2	3	4

Oharrak:

125 puntutik goragoko puntuazioa lortuz gero, espezialista batek zure seme-alabak zer hezkuntza-behar dituen egiaztatzea komeni da.

ADIMEN GAITASUN HANDIKO NESKAK AZTZEMATEKO GALDERA-SORTA

Jarraian adierazten diren galdera hauek AGHko neskek antzematera bideratuta daude. Zenbait galderen bidez, neska hauek sarritan dituzten ezaugarriak eta adierazten dituzten jokabideak adierazten dira. Erantzun hurrengo galdera hauek:

1. Arlo konkretu batean nabarmentzen da?
2. Ez ditu bere gaitasunak aintzat hartzen?
3. Bere gaitasunak besteen aurrean erakustea kostatzen zaio?
4. Gelan berak egindakoa nabarmenduz gero, deseroso sentitzen dela nabaritu dezakezu?
5. Zeregin batean arrakasta lortzen duenean, lorpen hori ez du bere gaitasunekin lotzen?
6. Porrota lortzen duenean bere gaitasun faltarekin edo akatsekin lotzen du?
7. Nahiz eta orokorrean gainontzekoek bezalako gaitasunak dituela ikusi, gehiago lortu ahalko zukeela ikusten duzu?

Gradu Amaierako Lana. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola.

8. Egitekoak besteek nahi duten erara egiteko joera dauka? Sarritan egitekoak zuk adierazten duzun bezala, pausuak zehatz mehats jarraituz egiten ditu? Gainontzeko haurrek esaten diotena betetzeko joera dauka?
9. Perfekziorako joera handia dauka (lanak bukatzea kostatzen zaio, beti ondo egiten ahalegintzen da)?
10. Jolasterako orduan sozialki nesken jolasak direnekin jolasteko joera dauka? (Panpinak, etxeko tresnak...)
11. Sozialki generoaren inguruan dauden hainbat estereotipo barneratuta dituela ikusten duzu? Adibidez, ama bezala etxean lan egin nahi duela aipatzen du, edo sozialki neskei ezarrirako lanbideak aukeratzeko joera dauka.
12. Gainontzeko kideekin daukan harremana asko kezkatzen duela nabaritzen duzu?
13. Autoestimu baxua duela nabaritu duzu? (Segurtasun falta, zereginetan okertzeko beldurra, ez dago pozik egiten dutenarekin, ez zaio gustatzen gainontzekoek bere lana ikustea...)
14. Gelako edukiekiko interes gutxi adierazten du?
15. Alaba bakarra da?
16. Alaba nagusia da?

Oharrak:

8 galdera baino gehiagoren erantzuna baiezkoa bada, espezialista batek zure seme-alabak zer hezkuntza-behar dituen egiaztatzea komeni da.

ADIMEN GAITASUN HANDIKO NESKAK LAGUNTZEKO PROZEDURAK

Jarraian, AGHko haurrak eta bereziki neskek laguntzeko erabil ditzakegun hainbat prozedura aipatzen dira:

1. Identifikazio goiztiarra (4-6 urte bitartean). (Identifikazio honetan, aurrean aipatutako galderak lagungarriak izan daitezke).
2. AGHko beste neskekin erlazionatzea.
3. Programa berezietan parte hartzea.
4. Matematikako edukiekiko jarrera positiboa sustatzea.

5. Eredu femeninoak gehitzea.
6. Aita haien bizitzetan sartzea. Aitaren bidez jasotzen duten eredia garrantzitsua izango da.
7. Genero estereotipoak ekiditea. (Ipuinetan, jostailuetan...)
8. Haien independentzia sustatzea.
9. Haiengan itxaropen handiak.
10. Talde txikietan edo indibidualki aholkularitza saioak egitea.
11. Neska hauei haien sentimenduak, beldurrak eta iritziak adierazten laguntzea.
12. Egiten dituzten gauza guztiak ondo egitea ezinezkoa dela erakustea.
13. Aukeraketa profesionalari begira seguruak senti daitezen eta benetan haiek nahi dutena aukeratu ditzaten, hauen oinarri emozional eta afektiboa indartzen duen esku hartzea egitea.
14. Gure jarrerak eta aurreiritziak zaintzea. Adibidez, haur hauek haien kabuz inolako laguntza barik era egokian garatu ahal direlako ustea.
15. Bere gaitasunak ahalik eta gehien garatzea ahalbidetzen dion esku hartzea jarraitzea.

III. ERANSKINA. Elkarrizketa lanean agertzeko baimen idatzia

Alba Chávarri Fernández

2015eko maiatzaren 8an

Behean sinatzen duen Erika Rabadan Angulo andereak, NAN 16091464-C zenbakia duenak baimena ematen dio Alba Chavarri Fernandez-i, UPV/EHUko Bilboko Irakasle Eskolako gradu amaierako GAL lana burutzeko egin duen elkarrizketa eta bere ahotsa lanean bertan agertzeko.

Sinadura

IV. ERANSKINA. Irakaslearentzako elkarrizketa gida**ADIMEN GAITASUN HANDIKO HAURREN
IRAKASLEARENTZAKO ELKARRIZKETA GIDA**

 <u>DATU PERTSONALAK:</u>	
1) Izena (Aukeran) :	
2) Emakume edo gizona:	
3) Adina (Aukeran):	
4) Zenbat urte lanean:	
6) Titulazioa:	
 <u>IKASTETXEA:</u>	
1) Ikastetxe mota (Publikoa, pribatua, itunpekoa) :	
2) Eredu linguistikoa:	
3) Ikastetxearen neurria (ikasle kopurua):	
4) Eskualdea:	

1. Zenbat AGHko ume izan dituzu zure ibilbide profesionalean?

2. Zure ustez AGHko haur batek trataera berezia beharko luke kasu guztietan?

 AGHko NESKAREN <u>IDENTIFIKAZIOA</u>	
1) Adina:	
2) Ikas – maila:	
3) Eskualdea:	
4) Identifikazioa: nork, noiz, nola egina	

 FAMILIA	
1) Familia kideak (Zenbatgarren semea?)	
2) Gurasoen gutxi gorabeherako adina	
3) Gurasoen lanbidea	
4) Familiaren inplikazioa haurraren hezkuntzan.	

 ADIMEN GAITASUN HANDIKO NESKEN EZAUGARRIAK:

3. Zeintzuk dira dituen gaitasunak?
4. Bere gaitasunak posez, erraztasunez... erakusten ditu?
5. Sozialki, neskak izateagatik sarritan ezartzen zaizkigun rolak jarraitzen ditu?
6. Matematikarekin eta gaitasun espazialekin erlazionatutako ekintzetan ondo konpontzen da?

7. Egitekoak besteek nahi duten erara egiteko joera dauka? (Irakasleari gustua egiteko, ikastea ez da haien lehentasuna...)
8. Perfekziorako joera handia dauka? (Lanak bukatzea kostatzen zaio, ondo egiten ahalegintzen da...) Zein motatako jarreratan ikus daiteke hau?
9. Arrakastarekiko beldurra duela nabaritu duzu? (Noiz, zein egoeratan...)
10. Arrakasta duenean, kanpoko faktoreetara esleitzen dio? Hau da, adibidez, lorpen bat zortzarekin lotzen du? Nola erreazionatzen du arrakastaren aurrean? (Pozik, lotsatu egiten da...)
11. Eta porrotak barne faktoreetara esleitzen dizkiola uste duzu? Adibidez, huts egiten badu haien gaitasun faltarekin lotzen du. Nola erreazionatzen du porrotaren aurrean? (Frustrazioa, haserrea...)
12. Porrotak handiagotzeko edo nabarmentzeko joera dauka?
13. Bere autoestimua egokia dela esango zenuke? Zergatik? Bere gaitasunak aintzat hartzen ditu?
14. Galdetzeko eta bere interesak adierazteko erraztasuna edo zailtasuna du?

NESKEN ARRAKASTA FALTAN ERAGINA DUTEN FAKTOREAK

15. Zein ipuin mota kontatzen zaio gelan? Nortzuk dira protagonistak?
16. Zein jostailu mota aukeratzeko joera dauka?

✚ NESKEI LAGUNTZEKO ESTRATEGIAK:

17. Neurri berezirik hartu duzu haur hau laguntzeko?

18. Haur hau AGHko beste neska batzuekin erlazionatu da?

19. Programa berezietan parte hartu du?

20. Zeintzuk izan dira hurrengo hauetatik neska hauek laguntzeko asmoz hartu dituzun jarrerak:

- Neska honekin esku hartu aurretik, zure aurreiritziak eta jarrerak kontrolatzen saiatzea.
- Arlo honekiko interesik izan ezean, matematikaren aldeko jarrerak bultzatzeko prozedurak.
- Eredu femeninoak eskaintzea.
- Genero estereotipoak kontuan hartzea, ekiditeko asmoz.
- Neska honek bere interesak, nahiak, beldurrak, iritziak... adieraztera bideraturiko prozedurak.
- Txikia izan arren, neska hori neskek jasotzen duten egoera horretaz kontzientziatzera zuzendutako esku hartzea.

21. Zeintzuk dira zure ustez garrantzitsuenak diren 3 neurriak?

22. Zuk irakasle moduan arlo honetan zein formazio beharko zenuke?

V. ERANSKINA. Irakasleari egindako elkarrizketaren ondorioak

- AGHko neskek sarritan haien maila murrizteko joera daukate. Era berean, gainontzeko haurren mailara egokitze gaitasun handia daukate. Hortaz, gaitasun hau izatearen ondorioz, oso zaila da hauek identifikatzea.
- Nesken kasuan, eta orokorrean AGHko haurren kasuan, anai-arreben artean nagusiak izan ohi dira. Gainera, sarritan gainontzeko anai-arrebek ere AGHak dituzte. Erikak aipatutako kasu batean, hiru seme alabek AGHak zituzten. Amak, haur hauei test bat pasatzea gomendatu zienean, neskak ez zuela ezberdina izan nahi eta berak ez zuela egingo esan zion. Beraz, kasu honetan, neskengan sozialki onartuak izateko behar hau argi ikus daiteke. Haien gaitasunak ezkutatzea eta besteen mailara egokitzea nahiago dute haien gaitasunengatik nabarmentzea baino. Neska honen amak, oso esanguratsuak diren hitz hauek esaten zituen: ``azterketetan 10 bat atera ahalko luke eta 7 bat ateratzen jarraitzen du``.
- AGHko nesken egoera honi erreparatuz, arazoa gizartean dagoela ikus daiteke. Adibidez, neskei oso eredu femenino gutxi eskaintzen zaizkie. Gizartean kargu garrantzitsuenak dituzten pertsonak mutilak dira eta hori, neskek barneratu egiten dute eta haiengan eragina dauka.
- Era berean, AGHko neskek arrakasta kanpoko faktoreetara esleitzeko joera daukate. Normalean ez zaie nabarmentzea gustatzen. Hala ere, ezaugarri hauek haurren izaeraren arabera oso ezberdinak izan daitezke.
- Estereotipoei dagokienez, hauek AGHko neska hauen egoera asko zailtzen dute. Askok dira, ipuinen, iragarkien, marrazki bizidunen, gure hitzen... bidez transmititzen dizkiegun estereotipoak. Horrexegatik, hauek ekiditen saiatu behar gara. Hala ere, hauek benetan ekiditea oso zaila da eta oso garrantzitsua da irakasle moduan horretaz kontziente izatea.

- Haur hauek, gehienetan haien gurasoak hartzen dituzte erreferentzia bezala, horrexegatik, familien bidez transmititzen zaizkien ereduak berebiziko garrantzia daukate. Adibidez, AGHko nesken kasuan oso garrantzitsua izango da amak adierazten duen jarrera hau, neskarentzat eredu bat izango delako. Era berean, lanbidea aukeratzeko orduan esaterako, amaren jarrera eta amaren lanbidea erabakigarriak izango dira.
- AGHko neskak laguntzeko estrategiei erreferentzia eginez, garrantzitsuena neska hauek AGHko beste neska batzuekin erlazionatzea izango da. Era honetan, haiekin identifikatuta sentituko dira eta haien interesak partekatu ahalko dituzte. Horrekin batera, garrantzitsua izango da neska hauei eredu femeninoak eskaintzea. Horretarako, eskola aukera ezin hobea da.

VI. ERANSKINA. Neska bideoan agertzeko baimen idatzia

Alba Chávarri Fernández

2015eko apirilaren 17an

Behean sinatzen duen Miren Gonzalez Marro andereak, baimena ematen dio Alba Chavarri Fernandez-i, UPV/EHUKo Bilboko Irakasle Eskolako gradu amaierako GAL lana burutzeko egin duen bideoan bere alaba Arixen Urien Gonzalez-en irudiak eta ahotsa agertzeko.

Sinadura

VII. ERANSKINA. Bideoa sortzeko jarraitutako gidoia

1. **Irudia: IRUDI 1 + BIDEOA** gela osokoa.

Audioa 1: Haur Hezkuntzako 5 urteko gela honetan, gehienetan bezala, AGHko haurrik ez dagoela pentsatzen da. **(Ahotsaren grabaketa)**

2. **Irudia: IRUDI 1** neska idazten agertzen da.

Audioa 1: baina, neska honen ezaugarriei erreparatuz gero... **(Ahotsaren grabaketa)**

3. **Irudia: (3 IRUDI)** nire irudiak haurrekin.

Audioa 1: ``orain, oportetan egon zareten lekua margotuko duzue. Horrela, guztiok leku hori nolakoa den hobeto ikusi ahal izango dugu´´. **(Ahotsaren grabaketa)**

4. **Irudia: (IRUDI 1)** haurrek sortutako irudiak.

Audioa 1: haurrek sortutako irudiei erreparatuz, irudiak antzekoak direla ikus dezakegu. **(Ahotsaren grabaketa)**

5. **Irudia: (IRUDI 1)** Anek sortutako irudia (xehetasun gutxirekin eta besteen antzekoa).

Audioa 1: hau izan zen Anek sortutako irudia; ikus dezakegunez, besteen antzekoa da. **(Ahotsaren grabaketa)**

6. **Irudia: (IRUDI 1)** Anek sortu ahal zuen irudia (xehetasun askorekin)

Audioa 1: baina, zoritxarrez, Anek hau egin zezakeen... **(Ahotsaren grabaketa)**

7. **Irudia: (3 IRUDI)**

- 1) Neska eskuekin aurpegian.
- 2) Neska oihal batekin estalita.
- 3) Neska mahaiaren azpian sartuta.

Audioa 1: AGHko neskek, haien gaitasunak ezkutatzeko joera daukate. Ezkutaketa hau, haien AGHak direla-eta sozialki onartuak ez izateko daukaten beldurratik egiten dute normalean. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

8. Irudiak: (3 IRUDI)

- 1) Neska harearekin jolasten
- 2) Edalontziekin jolasten
- 3) Etxe txokoan jolasten

Audioa 1: horrexegatik, ezinbestekoa da nesken identifikazioa 4 eta 7 urte bitartean egitea. Izan ere, adin horretatik aurrera, neskek haien gaitasunak gutxiesteko joera handiagoa daukate. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

9. Irudia: (3 IRUDI)

- 1) Neska bi irudiekin agertzen da bakoitza esku batean
  - a) Talentua
  - b) Sozialki onartua izateko beharra
- 2) Neskak alde batera begiratzen agertzen da (Talentua idatzita daukan irudiari begira).
- 3) Neska beste aldera begiratzen agertzen da (Sozialki onartua idatzita daukan irudiari begira).

Audioa 1: Neskek haien talentua adieraztearen eta sozialki onartuak izateko beharraren arteko gatazkak izaten dituzte. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

10. Irudia: (4 IRUDI)

- 1) Lurrean matematikarekin erlazionatutako hainbat material agertzen dira eta beste aldean etxeko materialak. Neska bietara begiratzen du eta etxeko tresna bat aukeratzen du.
- 2) Matematikako materialetara begiratu.
- 3) Etxeko tresnei begiratu.
- 4) Etxeko tresnekin jolasten.

Audioa 1: gaitasun nahiko izan arren, neska hauek, oro har, ez dute interes handia adierazten matematikarekin erlazionatutako gaiekiko. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

11. Irudia: (3 IRUDI) ikasleari material batzuk jartzen zaizkio aurrean:

- 1) Pieza askotako puzzlea.
- 2) Macmahoneko karratuak.
- 3) Buruhaustekak.

Audioa 2: Ez dakit egiten, oso zaila da. **(HAURRAREN AHOTSAREN GRABAKETA)**

Audioa 3: AGHko neskek, sarritan, autoestimu baxua izaten dute. Autoestimu baxu hau, askotan, haien buruarekiko duten autokritika maila altuaren ondorio da. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

12. Irudia: (2 IRUDI) Neska marrazki bat egiten agertzen da:

- 1) Neska marrazkia egiten.
- 2) Marrazkiaren argazkia.

Audioa 4: irakasleak egiten duen moduan egingo dut, hiru atzamarrekin. **(HAURRAREN AHOTSAREN GRABAKETA)**

Audioa 5: AGHko neskek, gauzak gainontzekoek nahi duten eran egiteko joera daukate. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

13. Irudia: (3 IRUDI)

- 1) Neska edalontziekin eraikin bat egiten agertzen da.
- 2) Neska eraikina botatzen agertzen da.
- 3) Neska eraikina berriro egiten agertzen da.

Audioa 6: ez dut ondo egin, oker dago. **(BERE AHOTSAREN GRABAKETA)**

Audioa 7: haur hauek, perfekziorako joera handia daukate. Bere buruari asko exijitzen diote. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

14. Irudia: (4 IRUDI)

- 1) Haur batek sortutako irudiak (bertan Aitor jartzen du irudi guztietan).
- 2) Anek egindako irudia (irudi hau Aitorren irudiarekin konparatuz oso sinplea).
- 3) Irakaslearen irudia mutila zorientzen.
- 4) Aneren irudia bakarrik.

Audioa 7: irakasleak gelako mutil batek sortutako irudiak aztertu ondoren, honek AGHak izan ahal dituela ondorioztatzen du. Aitorrek material asko erabiltzen ditu, irudi konplexuak sortzen ditu... Baina, Aneri ez zaio gustatzen gainontzeko kideen artean nabarmentzea. Beraz, arrakastari dion beldurraren eraginez, irudi sinpleak eta bere gaitasunen azpitik daudenak sortzen jarraitzen du. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

15. Irudia: (IRUDI 1). Neska pentsatzen (eskuarekin buruan).

Audioa 7: bai, ikusi duzuen bezala Anek AGHak ditu eta gelan inor ez da horretaz ohartu. Zoritxarrez, ezkutuan dauden horrelako kasu asko izaten dira. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

16. Irudia: (4 IRUDI). Familia ezberdinen argazkiak; hurrenak, gela batekoak...

Audioa 7: AGHko neska hauek, gehienetan alaba bakarrak edo nagusiak izaten dira. Gurasoen adina batez bestekoaren gainetik egoten da eta familia horietan hezkuntzari garrantzi handia ematen zaio. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

17. Irudia: (4 IRUDI).

- 1) Gurasoak haurrak agintzen agertzen diren argazkiak.
- 3) Egoera familiar zailak irudikatzen dituzten argazkiak.
- 2) Arazo ekonomikoak irudikatzen dituen argazkia.

Audioa 7: hala ere, neska guztien egoera ez da berbera, sarritan, egoera familiar zailak, arazo ekonomikoak, gehitzen zaizkio hauen egoera konplexuari. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

18. Irudia: (3 IRUDI)

- 1) Mutil eta neska guztiak
- 2) Mutilak (7)
- 3) Neskak (3)

Audioa 7: AGHko ikasle bezala identifikatutako 10 ikasleetatik, 7 mutilak dira eta 3 besterik ez neskak. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

19. Irudia: (4 IRUDI)

- 1) Ipuinak, filmak... (estereotipoak transmititzen dituztenak)
- 2) Jostailuak (neska haurra zaintzen, arropa lisatzen...)

3) Hizkuntza: `` Amak egiten duen moduan egingo zuzu?``.

Audioa 7: gainera, asko dira ipuinen, filmen, jostailuen, erabiltzen dugun hizkuntzaren bidez transmititzen dizkiegun estereotipoak. Horiek neska hauen egoera are gehiago zailtzen dute. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

20. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Nik neskaren eskua hartzen.
- 2) Eskuak bata bestearen gainean.

Audioa 7: horrexegatik ezin dugu ahaztu AGHko neska hauek gure laguntza txikiak direnetik behar dutela. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

21. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Neska kartulina batekin: identifikazio goiztiarra.
- 2) Neskaren irudia.

Audioa 7: neskak 4-7 urte bitartean errazago identifikatzeko aukera izango dugu, adin honekin gaitasunak ezkutatzeko joera txikiagoa izaten baitute. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

22. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Neska kartulina batekin: AGHko beste neskekin erlazionatzea.
- 2) Neskak besarkatuta.

Audioa 7: neska hauentzat oso garrantzitsuak izango dira jasotzen dituzten ereduak. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

23. Irudia: (2 IRUDI)

- 1)Neska kartulina batekin: programa berezietan parte hartzea.
- 2) Neska pieza batzuekin eraikitzen (kolorezko piezekin).

Audioa 7: programa berezietan parte hartzea lagungarria izan daiteke. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

24. Irudia: (2 IRUDI)

- 1)Neska kartulina batekin: matematikako edukiekiko jarrera positiboa.
- 2)Neska zenbakiekin, puzzleekin... jolasten.

Audioa 7: matematikarekin erlazionatutako edukiekiko jarrera positiboa bultzatzen saiatu behar gara. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

25. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Neska kartulina batekin: itxaropen handiak.
- 2) Neska aulki batean igota irudi bat hartzen saiatzen.

Audioa 7: haur hauengan itxaropen handia izateak, haien egoera hobetzen lagundu dezake. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

26. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Neska kartulina batekin (fondo ezberdinarekin): genero estereotipoak ekidin.
- 2) Argazki batzuk mutila lisatzen, neska motorrarekin...

Audioa 7: gelan genero estereotipoak ekiditen saiatu behar gara. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

27. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Neska kartulina batekin (fondo ezberdinarekin): neska hauen autoestimua hobetu.
- 2) Argazki batzuk neska pozik jolasten.

Audioa 7: neska hauen autoestimua hobetzeko lagungarriak izan daitezkeen jarduerak egin ditzakegu. **(Nire ahotsaren grabaketa)**

28. Irudia: (2 IRUDI)

- 1) Nik neska hartzen.
- 2) Neskaren irudi bat.
- 3) Gela osoko irudia.

Audioa 7: edozein gelatan, edozein ikastetxetan gure laguntza behar duen AGHko neska egon daiteke ezkutatuta. Ez ahaztu gure laguntzarekin lortu dezaketena ikaragarria izan daitekeela...**(Nire ahotsaren grabaketa)**

29. Irudia: Bideoarekin erlazionatutako irudiak; neska bat bakarrik, AGHko neska, nik neska besarkatzen...

Audioa 8: Erikaren hitzak: Nik pentsatzen dut neska hauek oso bakarrik sentitzen direla eta behar dutela laguntza bat, eredu bat aurrera jarraitzeko eta dituzten abileziak garatu ahal izateko. Bultzada bat edo gutxienez besarkada bat zeozer txarto ateratzen denean. Oso garrantzitsua da haiek bezalakoak diren umeekin elkartzea, ikustea ez direla bakarrik eta arreta gehiago neskengan suposatzen dela gutxiago direla, hori da niretzat oso garrantzitsua.

30. Irudia: Alcagiko Aupatuz-eko irudiak elkarteetako lehendakariak esandako esaldi ezberdinekin.

Testua:

- Gipuzkoako AGHko hurrei zuzendutako elkarteak. Honetan, haur hauen babesa eta laguntza lortzera bideratutako ekintza ezberdinak sustatzen dira.
- ``Del centenar de familias que forman la asociación aproximadamente un 65% serán niños y un 35% niñas``.
- ``En nuestro colegio de referencia, La Salle San Luis de San Sebastián atendemos a 17 alumnos diagnosticados y todos son chicos``.

Jose Manuel Crespo (Alcagi-ko zuzendaria).

- AGHko seme-alabak dituzten familiek osatutako elkarteak da. Elkartekideen helburu nagusia, haien seme-alabak zorientsu izatea da.
- ``En Aupatuz, donde contamos con casi 200 niños con altas capacidades, tenemos un 75% de chicos y un 25% de chicas``
- ``Los últimos cálculos los hice a principios de este curso para comentarlo en una charla de sensibilización y me quedé sorprendida``

Begoña Suarez (Aupatuz-eko lehendakaria).

31. Irudia: Izen-abizena, zuzendariaren izen-abizenak, Haur Hezkuntzako Gradua, ikasturtea, Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskola (UPV/EHU).

VIII. ERANSKINA. Alcagi-ko datuak lanean agertzeko baimen idatzia

Re: UPV/EHUko ikaslea

actividades alcagi [Agregar a contactos](#) 12:13 ▶

Para: Alba Chavarri Fernandez ✉

Buenos días:

Por más intentos que he hecho no consigo imprimir tu documento. No te lo puedo mandar firmado, pero ante quien te lo requiera puedes presentar este correo con mi permiso para la publicación de los datos.

Un saludo

José Manuel Crespo. ALCAGI

IX. ERANSKINA. Aupatuz-eko datuak lanean agertzeko baimen idatzia

Alba Chévarri Fernández

2015eko maiatzaren 12an

Behean sinatzen duen Begoña Suarez, Aupatuz elkarteko lehendakaria den anderea, baimena ematen dio Alba Chévarri Fernández-i, UPVEHUko Bilboko Irakasle Eskolako gradu amaierako GAL lana burutzeko egin duen lan idatzian eta bideoan Aupatuz elkarteari buruzko zenbait datu agertzeko.

Sinadura